

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

Vademecum nauczyciela

JĘZYKI OBCE

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

Vademecum nauczyciela

JĘZYKI OBCE

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2018

Zespół autorów:

Joanna Galant, dr Monika Janicka, Małgorzata Kaźmierczak, Ewa Knapik,
Aleksandra Małgorzata Kodzis, Grzegorz Przybylski

Redakcja merytoryczna:

Joanna Galant

Redakcja i korekta:

„Altix” Sp. z o.o.

Redakcja techniczna i skład:

„Altix” Sp. z o.o.

Projekt okładki, opracowanie graficzne:

Wojciech Romerowicz

Elementy graficzne:

© julimur/Fotolia.com, © Chinnapong/Fotolia.com

ISBN 978-83-66047-18-1

© Copyright by Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2018

Wydanie I

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

tel. 22 345 37 00

fax 22 345 37 70

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Podstawa programowa.....	5
Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny.....	5
Komentarz do podstawy programowej kształcenia ogólnego – język obcy nowożytny.....	18
Główne założenia.....	18
Model podstawy programowej.....	19
Podstawa programowa – uwagi końcowe	21
Założenia egzaminu ósmoklasisty.....	23
Opis egzaminu ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego	23
Zadania na egzaminie	23
Opis arkusza egzaminacyjnego	24
Rozumienie ze słuchu	24
Znajomość funkcji językowych.....	25
Rozumienie tekstów pisanych.....	26
Znajomość środków językowych	26
Wypowiedź pisemna.....	27
Przykładowe zadania z komentarzami	27
Zadania otwarte na egzaminie ósmoklasisty	29
Ocenianie zadań otwartych różnego typu w poszczególnych częściach arkusza	29
Materiał dydaktyczny	53
Przygotowanie do egzaminu ósmoklasisty – techniki nauczania.....	53

WSTĘP

Oddajemy w Państwa ręce publikację, której celem jest przybliżenie najważniejszych założeń reformy edukacji w szkole podstawowej. W wyniku zmian, zarówno strukturalnych, jak i programowych, nastąpiła przebudowa ustroju szkolnego (art. 18 ustawy Prawo oświatowe) oraz podstaw programowych, czego konsekwencją jest stworzenie nowej koncepcji egzaminu kończącego ośmioletnią szkołę podstawową.

Podstawa programowa za cele edukacji w ośmioklasowej szkole podstawowej wyznacza m.in. ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności; rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki; wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat; wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji; wszechstronny rozwój osobowy ucznia. Natomiast za jedno z zasadniczych zadań ośmioklasowej szkoły podstawowej uznaje się przygotowanie uczniów do samodzielnej pracy, tj. umiejętności poszukiwania, porządkowania, krytycznej analizy oraz wykorzystania informacji z różnych źródeł. Założenia te znalazły odzwierciedlenie w koncepcji egzaminu ósmoklasisty z różnych przedmiotów.

Vademecum ósmoklasisty zawiera:

- a. podstawę programową do szkoły podstawowej wraz z komentarzem,
- b. założenia egzaminu ósmoklasisty wraz z przykładami zadań egzaminacyjnych,
- c. wybrane zagadnienia, ważne w procesie kształcenia oraz obecne w arkuszu egzaminacyjnym, wraz z propozycją rozwiązań metodycznych.

Przygotowany materiał ma wspierać nauczycieli w pracy w zreformowanej szkole. Podpowiada rozwiązania metodyczne i – mamy nadzieję – okaże się ciekawym, inspirującym i pomocnym poradnikiem w pracy dydaktycznej.

dr Wioletta Kozak

PODSTAWA PROGRAMOWA

Podstawa programowa przedmiotu język obcy nowożytny

Podstawa programowa kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego jest wspólna dla wszystkich języków obcych nowożytnych i w szkole podstawowej obejmuje następujące etapy edukacyjne:

- 1) I etap edukacyjny – klasy I–III szkoły podstawowej;
- 2) II etap edukacyjny – klasy IV–VIII szkoły podstawowej.

Na I etapie edukacyjnym każdy uczeń obowiązkowo uczy się jednego języka obcego nowożytnego, natomiast od klasy VII na II etapie edukacyjnym – dwóch języków obcych nowożytnych. Dodatkowo – również od klasy VII szkoły podstawowej – przewidziano możliwość nauczania jednego z dwóch obowiązkowych języków obcych nowożytnych w zwiększonej liczbie godzin w oddziałach dwujęzycznych. Z powyższych względów stworzono kilka wariantów podstawy programowej kształcenia ogólnego odpowiadających sytuacjom wynikającym z rozpoczęcia lub kontynuacji nauki danego języka obcego nowożytnego na kolejnych etapach edukacyjnych, z zastrzeżeniem, że należy zapewnić uczniowi możliwość kontynuacji nauki tego samego języka obcego nowożytnego jako pierwszego na wszystkich etapach edukacyjnych, tj. od I klasy szkoły podstawowej do ostatniej klasy szkoły ponadpodstawowej (czyli przez 12 albo 13 lat).

Poszczególne warianty podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej zostały oznaczone symbolem, na który składają się:

- 1) oznaczenie etapu edukacyjnego (cyfra rzymska – I albo II);
- 2) oznaczenie języka nauczanego jako pierwszy albo drugi (cyfra arabska – 1. albo 2.);
- 3) oznaczenie poziomu nauczania (DJ – dla uczniów oddziałów dwujęzycznych).

Wszystkie warianty podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego zostały opracowane w nawiązaniu do poziomów biegłości w zakresie poszczególnych umiejętności językowych określonych w **Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie (ESOKJ)**, opracowanym przez Radę Europy. Ze względu na specyfikę ww. dokumentu, przeznaczonego z założenia dla osób dorosłych uczących się języka obcego nowożytnego, powiązanie poszczególnych wariantów podstawy programowej kształcenia ogólnego z poziomami określonymi w ESOKJ ma wyłącznie ułatwić określenie orientacyjnego poziomu biegłości językowej oczekiwanego od ucznia kończącego dany etap edukacyjny. Powiązanie to nie stanowi jednak żadnego formalnego odniesienia jednego dokumentu do drugiego. Poszczególne warianty

podstawy programowej kształcenia ogólnego odnoszą się do uczniów w różnym wieku¹⁾ i szczególnie w przypadku uczniów kończących I i II etap edukacyjny nawiązanie do ESOKJ ma charakter bardzo ogólny.

W poniższej tabeli przedstawiono poszczególne warianty podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego w szkole podstawowej.

Etap edukacyjny	Język obcy nauczany jako...	Wariant podstawy programowej	Opis	Nawiązanie do poziomu ESOKJ
I (szkoła podstawowa, klasy I–III)	pierwszy	I.1.	od początku w klasie I	A1 ²
II (szkoła podstawowa, klasy IV–VIII)	pierwszy	II.1.	kontynuacja z klas I–III	A2+ (B1 w zakresie rozumienia wypowiedzi) ³
		II.1.DJ	dla oddziałów dwujęzycznych	A2+ / B1
	drugi	II.2.	od początku w klasie VII	A1
		II.2.DJ	od początku w klasie VII w oddziałach dwujęzycznych	A1+

Każdy z ww. wariantów podstawy programowej kształcenia ogólnego skonstruowany jest w taki sam sposób: zawiera cele kształcenia stanowiące wymagania ogólne, treści nauczania i umiejętności wyrażone w postaci wymagań szczegółowych oraz zalecenia dotyczące warunków i sposobów realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego na danym etapie edukacyjnym. Kluczowe dla poszczególnych wariantów są określenia zawarte w opisie poszczególnych wymagań ogólnych i szczegółowych (bardzo podstawowy, podstawowy; bardzo proste, proste itd.). Dotyczy to przede wszystkim wymagania I, tj. znajomości środków językowych. W wymaganiu tym w poszczególnych wariantach podstawy programowej kształcenia ogólnego powtarzane są przykładowe zakresy tematyczne w ramach jednego z kilkunastu tematów ogólnych. Zakresy te powtarzane są na kolejnych etapach edukacyjnych, co w sposób jednoznaczny wskazuje na konieczność stopniowego rozbudowywania zasobu i poprawności środków językowych w ramach danego tematu. Dla przykładu „bardzo

¹ Odpowiednio 9–10 lat w przypadku uczniów kończących klasę III szkoły podstawowej oraz 14–15 lat w przypadku uczniów kończących klasę VIII szkoły podstawowej.

² W przypadku pierwszego etapu edukacyjnego zalecane jest nawiązanie do odpowiedniego Portfolio językowego opracowanego na podstawie wymagań opisanych w ESOKJ (Portfolio dla dzieci w wieku 6–10 lat, dostępne pod adresem: <https://www.ore.edu.pl/zesp%C3%B3lC5%82-kompetencji-j%C4%99zykowych-i-wiedzy-o-kulturze/europejskie-portfolio-jezykowe-epj/epj-6-10-lat>).

³ W przypadku uczniów, którzy w latach szkolnych 2018/2019–2020/2021 ukończą klasę VIII szkoły podstawowej na podbudowie wymagań edukacyjnych określonych dla I i II etapu edukacyjnego (klasy I–VI) w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2017 r., jako poziom docelowy należy przyjąć orientacyjnie poziom A2/A2+.

podstawowy zasób środków językowych” w ramach zakresu tematycznego „sprzęt sportowy” (podstawa programowa kształcenia ogólnego w wariancie II.2.) to – w języku angielskim – np. *ball, skis, skates*, sprzęt konieczny do uprawiania ulubionej dyscypliny sportu danego ucznia. Natomiast „podstawowy zasób środków językowych” w ramach tego samego zakresu tematycznego (podstawa programowa kształcenia ogólnego w wariancie II.1.) to, oprócz wyrazów wyżej wymienionych, również np. *net, goal, tennis racket*. Należy mieć świadomość, że w przypadku języków obcych nowożytnych, innych niż angielski, słowa zaliczane do poszczególnych rodzajów zasobów mogą być różne np. ze względu na podobieństwo danego słowa w języku obcym do słowa w języku polskim.

II etap edukacyjny: klasy IV–VIII

Podstawa programowa – wersja II.1. Język obcy nowożytny nauczany jako pierwszy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

- I. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:
  - 1) człowiek (np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania);
  - 2) miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe);
  - 3) edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne);
  - 4) praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, wybór zawodu);
  - 5) życie prywatne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
  - 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, nawyki żywieniowe, lokale gastronomiczne);
  - 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług);
  - 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie);
  - 9) kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media);
  - 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu);
  - 11) zdrowie (np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie);
  - 12) nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki, korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych);
  - 13) świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego);
  - 14) życie społeczne (np. wydarzenia i zjawiska społeczne).

- II. Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:
  - 1) reaguje na polecenia;
  - 2) określa główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi;
  - 3) określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi;
  - 4) określa kontekst wypowiedzi (np. formę, czas, miejsce, sytuację, uczestników);
  - 5) znajduje w wypowiedzi określone informacje;
  - 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

III. Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie):

- 1) określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu;
- 2) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
- 3) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu, czas, miejsce, sytuację);
- 4) znajduje w tekście określone informacje;
- 5) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu;
- 6) układa informacje w określonym porządku;
- 7) rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.

IV. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

- 1) opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- 5) opisuje upodobania;
- 6) wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób;
- 7) wyraża uczucia i emocje;
- 8) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

V. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, list prywatny, wpis na blogu):

- 1) opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- 5) opisuje upodobania;
- 6) wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób;
- 7) wyraża uczucia i emocje;
- 8) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

VI. Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź);

- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
- 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;
- 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- 6) składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego;
- 9) prosi o radę i udziela rady;
- 10) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 11) ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje;
- 12) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 13) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę)
- 14) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VII. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, krótki list prywatny, e-mail, wpis na czacie/forum) w typowych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie);
- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę);
- 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;
- 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- 6) składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego;
- 9) prosi o radę i udziela rady;
- 10) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 11) ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje;
- 12) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 13) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę);
- 14) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VIII. Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie:

- 1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);

- 2) przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w tym języku obcym;
- 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

IX. Uczeń posiada:

- 1) podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego;
- 2) świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.

X. Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym).

XI. Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).

XII. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

XIII. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).

XIV. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

Podstawa programowa – wersja II.2. Język obcy nowożytny nauczany jako drugi

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także bardzo proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie bardzo prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:
  - 1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania);
  - 2) miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe);
  - 3) edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, życie szkoły);
  - 4) praca (np. popularne zawody, miejsce pracy);
  - 5) życie prywatne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, urodziny, święta);
  - 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne);
  - 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, korzystanie z usług);
  - 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, hotel, wycieczki);
  - 9) kultura (np. uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje);
  - 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, uprawianie sportu);
  - 11) zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie);
  - 12) świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz).

2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:
  - 1) reaguje na polecenia;
  - 2) określa główną myśl wypowiedzi;
  - 3) określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi;
  - 4) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, uczestników);
  - 5) znajduje w wypowiedzi określone informacje;
  - 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
3. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, teksty narracyjne, wpisy na forach i blogach):
  - 1) określa główną myśl tekstu;
  - 2) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
  - 3) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę);
  - 4) znajduje w tekście określone informacje;
  - 5) rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.
4. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:
  - 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska;
  - 2) opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
  - 3) przedstawia intencje i plany na przyszłość;
  - 4) przedstawia upodobania;
  - 5) wyraża swoje opinie;
  - 6) wyraża uczucia i emocje;
  - 7) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
5. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, wpis na blogu):
  - 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska;
  - 2) opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
  - 3) przedstawia intencje i plany na przyszłość;
  - 4) przedstawia upodobania;
  - 5) wyraża swoje opinie;
  - 6) wyraża uczucia i emocje;
  - 7) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
6. Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach:
  - 1) przedstawia siebie i inne osoby;
  - 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź);
  - 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
  - 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;

- 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia; pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
  - 6) składa życzenia, odpowiada na życzenia;
  - 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
  - 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje;
  - 9) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 10) nakazuje, zakazuje;
  - 11) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
  - 12) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek);
  - 13) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.
7. Uczeń reaguje w formie bardzo prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, e-mail, wpis na czacie/forum) w typowych sytuacjach:
- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
  - 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie);
  - 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę);
  - 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;
  - 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
  - 6) składa życzenia, odpowiada na życzenia;
  - 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
  - 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje;
  - 9) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 10) nakazuje, zakazuje;
  - 11) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
  - 12) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek);
  - 13) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.
8. Uczeń przetwarza bardzo prosty tekst ustnie lub pisemnie:
- 1) przekazuje w języku obcym nowożytnym podstawowe informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
  - 2) przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w tym języku obcym;
  - 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.
9. Uczeń posiada:
- 1) podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego;
  - 2) świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.

10. Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym).
11. Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).
12. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. z encyklopedii, mediów), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.
13. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, wykorzystywanie środków niewerbalnych).
14. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

Warunki i sposób realizacji

Skuteczne porozumiewanie się w języku obcym nowożytnym – zarówno w mowie, jak i w piśmie – stanowi nadrzędny cel kształcenia językowego na wszystkich etapach edukacyjnych wyodrębnionych w podstawie programowej. Tak zarysowany cel sprawia, że język obcy nowożytnym powinien być przede wszystkim traktowany jako narzędzie umożliwiające uczniowi osiągnięcie różnych, właściwych dla danej sytuacji i motywacji, celów komunikacyjnych. Założenie to nie wyklucza jednoczesnego dążenia do osiągania przez ucznia coraz wyższego stopnia poprawności językowej, choć z pewnością, zwłaszcza na początkowych etapach procesu kształcenia językowego, będzie to poprawność w zakresie kilku-, kilkunastu najprostszych struktur.

Rozwijanie kompetencji w zakresie języka obcego nowożytnego należy z założenia traktować jako proces wieloletni, naznaczony nierównomiernym rozwojem w zakresie poszczególnych umiejętności, zależny od warunków, w których kształcenie to się odbywa. Zadaniem szkoły jest zapewnienie takich warunków, w których godziny przeznaczone na kształcenie językowe zostaną wykorzystane w sposób optymalny, tak dla języka nauczanego jako pierwszy (wiodący), jak i dla języka nauczanego jako drugi (od klasy VII).

W kształceniu językowym na II etapie edukacyjnym niezbędne jest:

- 1) zapewnienie przez szkołę zajęć z języka obcego nowożytnego, którego uczeń uczył się na I etapie edukacyjnym (w klasach I–III), i którego nauka może być również kontynuowana na III etapie edukacyjnym (w szkole ponadpodstawowej), szczególnie w przypadku języka obcego nowożytnego nauczanego jako pierwszy;
- 2) zapewnienie przez szkołę kształcenia uczniów w grupach o zbliżonym poziomie biegłości w zakresie języka obcego nowożytnego. Realizacja tego wymagania może wiązać się z podziałem klasy na grupy bądź stworzeniem grup językowych międzyoddziałowych;

- 3) prowadzenie zajęć z języka obcego nowożytnego w odpowiednio wyposażonej sali, z dostępem do słowników, pomocy wizualnych, odtwarzacza płyt CD/plików dźwiękowych, komputera ze stałym łączem internetowym, umożliwiającej przeprowadzanie ćwiczeń językowych w parach i grupach;
- 4) używanie języka obcego nowożytnego nie tylko jako treści swoistej dla przedmiotu nauczania, ale również jako języka komunikacji podczas zajęć w różnych rodzajach interakcji, tj. zarówno nauczyciel – uczeń, jak i uczeń – uczeń;
- 5) tworzenie i wykorzystywanie takich zadań językowych, które będą stanowiły ilustrację przydatności języka obcego nowożytnego do realizacji własnych celów komunikacyjnych, oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań oraz pasji. Wszystkie te działania powinny docelowo służyć rozwijaniu u uczniów świadomości znaczenia języków obcych nowożytnym w różnych dziedzinach życia społecznego, w tym w pracy, również w odniesieniu do ścieżki własnej kariery zawodowej;
- 6) wykorzystywanie autentycznych materiałów źródłowych (zdjęć, filmów, nagrań audio, tekstów), w tym z użyciem narzędzi związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, takich jak np. tablice interaktywne z oprogramowaniem, urządzenia mobilne;
- 7) przeprowadzanie „na bieżąco” nieformalnej oraz formalnej diagnozy oraz systematyczne przekazywanie uczniowi i jego rodzicom – w sposób zrozumiały i czytelny dla odbiorcy – informacji zwrotnej na temat poziomu osiągnięć/postępów ucznia w zakresie poszczególnych umiejętności językowych;
- 8) zachęcanie uczniów do samooceny własnej pracy i stosowania różnych technik służących uczeniu się. Realizacja tego zalecenia stanowi szczególne zadanie nauczycieli i szkoły. Nauczyciele powinni zachęcać uczniów do pracy własnej z wykorzystaniem filmów, zasobów internetu, książek (np. uproszczonych lektur), komunikatorów i mediów społecznościowych w odpowiednim zakresie i stosownie do wieku uczniów. W szkole powinny być organizowane wydarzenia związane z językami obcymi nowożytnymi, np. konkursy, wystawy, seanse filmowe, spotkania czytelnicze, dni języków obcych nowożytnych, zajęcia teatralne, udział w programach europejskich typu *eTwinning*, umożliwiające uczniom kontakt z rodzimymi użytkownikami języka oraz innymi użytkownikami języka docelowego;
- 9) wykorzystanie zajęć z języka obcego nowożytnego do rozwijania wrażliwości międzykulturowej oraz kształtowania postawy ciekawości, szacunku i otwartości wobec innych kultur, niekoniecznie tylko tych związanych z językiem docelowym, np. przez zachęcanie uczniów do refleksji nad zjawiskami typowymi dla kultur innych niż własna, stosowanie odniesień do kultury, tradycji i historii kraju pochodzenia uczniów oraz tworzenie sytuacji komunikacyjnych umożliwiających uczniom rozwijanie umiejętności interkulturowych.

Kształcenie w zakresie języka obcego nowożytnego powinno wspierać i być wspierane przez kształcenie w zakresie pozostałych przedmiotów oraz umiejętności ogólnych. Należy

mieć świadomość, że wiele technik stosowanych podczas zajęć z języka obcego nowożytnego, np. planowanie i analizowanie zasobu środków i umiejętności językowych posiadanych i wymaganych do wykonania danego zadania językowego, twórcze wykorzystanie języka, traktowanie popełnionego błędu jako narzędzia rozwoju własnych umiejętności językowych, wykorzystywanie domysłu językowego w procesie rozumienia tekstu słuchanego i czytanego, odkrywanie wzorców i formułowanie reguł, sprzyja nie tylko rozwojowi umiejętności językowych, ale przyczynia się do rozwoju umiejętności rozumowania w ogóle. Zajęcia z języka obcego nowożytnego, dla których naturalne i pożądane są ćwiczenia bazujące na pracy w parach lub w grupach, dają również doskonałą możliwość rozwijania tzw. umiejętności miękkich, w tym umiejętności współpracy, oceny mocnych i słabych stron własnych oraz kolegów/koleżanek, doceniania wkładu pracy kolegów/koleżanek np. w ramach pracy projektowej.

KOMENTARZ DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO – JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY⁴

MARCIN SMOLIK, PAWEŁ POSZYTEK

Główne założenia

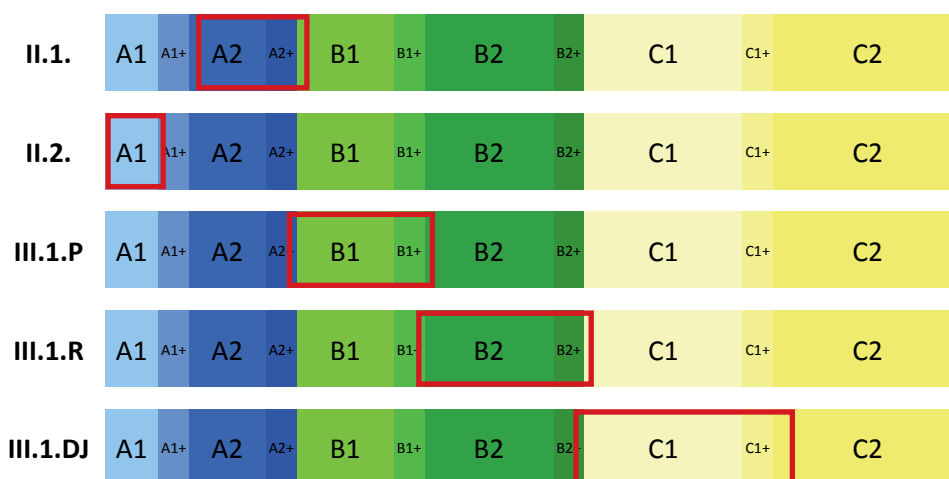
1. Nadrzędnym celem kształcenia w zakresie języka obcego nowożytnego na wszystkich etapach edukacyjnych wyodrębnionych w podstawie programowej jest **skuteczne porozumiewanie się w języku obcym – zarówno w mowie, jak i w piśmie**.
2. W procesie kształcenia językowego uczeń powinien dążyć do **osiągnięcia coraz wyższego stopnia precyzji w wyrażaniu myśli, a także coraz wyższego stopnia poprawności językowej**.
3. Rozwijanie kompetencji w zakresie języka obcego nowożytnego wymaga kilkukrotnego powracania do tych samych zagadnień, jednakże konieczne jest, aby każdorazowej powtórcie towarzyszyło rozbudowanie wiadomości i umiejętności wcześniej nabytych – **spiralne podejście do kształcenia**.
4. Należy dołożyć wszelkich starań, aby **zapewnić wszystkim uczniom możliwość kontynuacji nauki tego samego języka obcego jako pierwszego na wszystkich etapach edukacyjnych**.
5. Poziom biegłości językowej w zakresie **sprawności receptywnych** będzie u większości uczących się **przewyższał** poziom biegłości językowej w zakresie **sprawności produktywnych**.
6. Kształcenie w zakresie języka obcego powinno być organizowane w taki sposób, aby **wspierało rozwój uczącego się jako jednostki oraz członka różnych społeczności**.
7. Kształcenie w zakresie języka obcego powinno również **wspierać i być wspierane przez kształcenie w zakresie pozostałych przedmiotów oraz umiejętności ogólnych** od najwcześniejszych etapów edukacyjnych.
8. Kształcenie w zakresie języka obcego **wspomaga realizację wychowawczej funkcji szkoły**. Otwarty katalog tematów, jakie mogą być realizowane na zajęciach z języka obcego, umożliwia kształcenie w zakresie zagadnień istotnych nie tylko dla rozwijania biegłości językowej, ale ważnych również ze względu na ich przydatność w życiu codziennym.

Założenia stanowią trzon dydaktyki języka obcego nowożytnego, doskonale osadzony w literaturze przedmiotu, wsparty wynikami licznych badań empirycznych i analiz teoretycznych. W procesie tworzenia nowej podstawy programowej przyjęto zatem model ewolucyjny, a nie rewolucyjny – wprowadzono zmiany tam, gdzie było to konieczne.

⁴ Na podstawie: Marcin Smolik, Paweł Poszytek, *Komentarz*, [w:] *Podstawa programowa kształcenia ogólnego z komentarzem. Szkoła podstawowa. Język obcy nowożytny*, <https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/podstawa-programowa/>

Model podstawy programowej

Nowa podstawa programowa zakłada **minimalne podniesienie obecnie obowiązujących wymagań dotyczących poziomu biegłości językowej** oczekiwanego od przeciętnego ucznia na zakończenie każdego etapu edukacji językowej. (...) W wariantcie II.1. nowej podstawy programowej wskazano, że osiągnięcia początkowych etapów poziomu B1 można oczekiwać od przeciętnego ucznia jedynie w zakresie sprawności receptywnych. (...) Można jednak założyć, że zdecydowana większość uczniów realizujących poszczególne warianty podstawy programowej osiągnie – różny w odniesieniu do różnych sprawności – poziom biegłości w zakresie wskazanym orientacyjnie za pomocą czerwonej obwódki na poniższym diagramie.

W nowej podstawie programowej zachowano – co do zasady – podział umiejętności szczegółowych (treści kształcenia) na umiejętności *stricte* językowe oraz umiejętności o charakterze bardziej ogólnym. Pierwsza grupa umiejętności obejmuje:

- **znajomość środków językowych,**
- **rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych** („odpowiednik” recepcji w *ESOKJ*),
- **tworzenie wypowiedzi ustnych oraz tworzenie wypowiedzi pisemnych** („odpowiednik” produkcji w *ESOKJ*),
- **reagowanie na wypowiedzi ustnie oraz w formie tekstu pisanego** („odpowiednik” interakcji w *ESOKJ*),
- **przetwarzanie wypowiedzi ustnie lub pisemnie** („odpowiednik” mediacji w *ESOKJ*).

W drugiej grupie umiejętności nacisk jest położony na rozwijanie umiejętności przydatnych w procesie uczenia się przez całe życie, w tym:

- **dokonywanie przez ucznia samooceny,**
- **budowanie repertuaru technik służących samodzielnej pracy nad językiem,**
- **współdziałanie w grupie,**

- **korzystanie z różnych źródeł informacji w języku obcym,**
- **stosowanie strategii komunikacyjnych,** w tym strategii kompensacyjnych,
- **budowanie świadomości językowej.**

W nowej podstawie programowej zachowano również:

- nawiązanie do *Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ)* w przypadku każdego wariantu podstawy;
- określenie oczekiwanych umiejętności w języku, z zachowaniem struktury wymagań ogólnych i szczegółowych;
- zasadę kumulatywności: na wyższym etapie edukacyjnym obowiązują wymagania z etapów poprzednich.

W przypadku edukacji językowej w zakresie języka obcego nowożytnego na I etapie edukacyjnym (edukacja wczesnoszkolna) określono wymagania ogólne i szczegółowe na wzór wymagań określonych dla dalszych etapów kształcenia, uwzględniając jednak specyfikę wieku uczniów kończących III klasę szkoły podstawowej.

Oczekuje się, że uczeń kończący III klasę będzie posługiwał się „**bardzo podstawowym**” zasobem środków językowych dotyczących **jego samego i jego najbliższego otoczenia**”. W ramach tak określonego zasobu środków językowych uczeń będzie realizował pozostałe wymagania.

W przypadku wszystkich wariantów podstawy programowej dla II etapu edukacyjnego usystematyzowano zapisy dotyczące pierwszego wymagania szczegółowego (znajomość środków językowych), m.in.:

- zmieniono nazwę niektórych zakresów tematycznych (np. „szkoła” na bardziej ogólne „edukacja”, „życie rodzinne i towarzyskie” na „życie prywatne”);
- usunięto niektóre szczegółowe zagadnienia przykładowe, które zespół uznał za zbyt trudne (np. uzależnienia, sport wyczynowy);
- dodano inne szczegółowe zagadnienia przykładowe, które zespół uznał za szczególnie istotne i – tym samym – proponuje ich realizację (np. umiejętności, pory roku);
- uporządkowano zapisy w poszczególnych wariantach podstawy programowej, dbając o to, aby wszystkie zakresy tematyczne określone dla niższych poziomów biegłości zostały również wymienione w wyższych poziomach biegłości.

Określono nowe wymaganie, tj. **kompetencję interkulturową**, wskazując, że składa się na nie zarówno podstawowa wiedza o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym, oraz o kraju ojczystym (z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego), jak i świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturowa. Tak sformułowane wymaganie stanowi

specyficzny przypadek realizacji „połączonych” wymagań w zakresie środków językowych oraz poszczególnych umiejętności w zadaniach językowych dotyczących szeroko pojętej kultury.

W nowej podstawie programowej uszczegółowiono zapisy dotyczące warunków i sposobów realizacji podstawy w praktyce szkolnej, określając zadania nauczyciela, szkoły oraz organu prowadzącego. Wskazano m.in. na konieczność:

- zapewnienia kontynuacji nauki tego samego języka obcego jako pierwszego na wszystkich etapach edukacyjnych,
- zapewnienia przez szkołę – w szczególności na II i III etapie edukacyjnym – kształcenia uczniów w grupach o zbliżonym poziomie biegłości,
- prowadzenia zajęć z języka obcego w odpowiednio przygotowanej i wyposażonej sali,
- wykorzystania języka obcego jako języka komunikacji w różnych rodzajach interakcji,
- stosowania w procesie kształcenia językowego autentycznych materiałów źródłowych.

Podstawa programowa – uwagi końcowe

Zapisy w podstawie programowej nie mogą zastępować konieczności realizacji indywidualnych potrzeb poszczególnych uczniów, w tym potrzeb związanych ze znajomością konkretnego wyrazu/wyrażenia, nawet jeżeli nie jest to słowo o wysokim stopniu częstości stosowania w języku obcym.

Zalecenie to jest szczególnie ważne w przypadku podstawy programowej dla języka obcego nauczanego jako drugi, gdzie ograniczona liczba godzin będzie determinowała dobór środków językowych.

Dobór nauczanych struktur gramatycznych również musi być dokonany ze starannością, tak aby szczególny nacisk został położony na takie struktury, które umożliwiają realizację najszerszego zakresu wymagań określonych w podstawie programowej – szczególnie w przypadku podstawy programowej dla języka obcego nauczanego jako drugi.

Ważne jest, aby w procesie kształcenia uzmysławiać uczniom, że poznanie i opanowanie danej struktury gramatycznej umożliwia im wyrażenie wielu treści.

Utrudnieniem podstawy programowej (w każdym z wariantów dokumentu) jest brak „listy” struktur gramatycznych, a być może nawet „listy” słówek, które powinny być nauczane. Brak ten wynika nie tylko z faktu, że podstawa programowa jest wspólna dla wszystkich języków, ale również z tego, że taka „lista” – w szczególności „lista” słów – nie byłaby w stanie odpowiadać potrzebom tak wielu różnych kontekstów, w których nauczany jest język obcy, oraz ograniczałaby kreatywność twórców materiałów edukacyjnych, nauczycieli.

Podstawa programowa nie ogranicza nauczyciela, jeżeli chodzi o wybór technik lub środków nauczania.

Dokument nie jest poradnikiem metodycznym, nie wskazuje „jedynej słusznej” drogi prowadzącej do realizacji założonych w nim celów.

Nauczyciel i uczeń mają być współtwórcami w procesie kształcenia, którego końcowym efektem jest jednostka świadoma możliwości, które stwarza znajomość języka obcego w każdej sferze życia – prywatnej, zawodowej, społecznej, emocjonalnej, poznawczej.

Język obcy to narzędzie, które służy nie tylko komunikacji. Poprzez komunikację umożliwia lepsze poznanie siebie, innych ludzi, kultur, całego otaczającego nas świata.

ZAŁOŻENIA EGZAMINU ÓSMOKLASISTY

Opis egzaminu ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego

Język obcy nowożytny jest jednym z obowiązkowych przedmiotów egzaminacyjnych na egzaminie ósmoklasisty i na egzaminie maturalnym. Egzamin ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego sprawdza, w jakim stopniu uczeń VIII klasy szkoły podstawowej spełnia wymagania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla pierwszych dwóch etapów edukacyjnych w wersji II.1. (klasy I–VIII). Informatory opracowane do poszczególnych języków obcych prezentują przykładowe zadania egzaminacyjne wraz z rozwiązaniami oraz wskazują odniesienie zadań do wymagań podstawy programowej. Informatory zawierają również listę struktur gramatycznych, których opanowanie jest niezbędne do wykonania zadań egzaminacyjnych. Zadania w informatorach nie wyczerpują wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w arkuszu egzaminacyjnym. Nie ilustrują również wszystkich wymagań z języka obcego nowożytnego zapisanych w podstawie programowej. Dlatego informator nie może być jedyną ani nawet główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w szkole. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić odpowiednie wykształcenie uczniów w zakresie danego języka obcego, w tym ich właściwe przygotowanie do egzaminu ósmoklasisty.

Zadania na egzaminie

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte. Zadania zamknięte to takie, w których uczeń wybiera odpowiedź spośród podanych. Wśród zadań zamkniętych znajdują się m.in. zadania wyboru wielokrotnego, zadania typu prawda-fałsz oraz zadania na dobieranie.

W zadaniach otwartych uczeń samodzielnie formułuje odpowiedź. Większość zadań otwartych wymaga uzupełnienia podanego tekstu jednym słowem lub kilkoma. Oprócz zadań w języku obcym w arkuszu mogą wystąpić zadania, w których uczeń na podstawie tekstu w języku obcym przekazuje informacje w języku polskim. Wśród zadań otwartych znajdzie się również zadanie polegające na napisaniu własnej dłuższej wypowiedzi pisemnej. Zadanie stawia ucznia w określonej sytuacji z życia codziennego i sprawdza, czy potrafiłby on porozumieć się z obcokrajowcem, np. udzielając mu informacji lub uzyskując od niego wyjaśnienia, opowiadając mu o jakimś wydarzeniu lub składając mu życzenia czy propozycję. Zadania egzaminacyjne będą sprawdzały poziom opanowania umiejętności opisanych w następujących wymaganiach ogólnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego:

- Znajomość środków językowych
- Rozumienie wypowiedzi

- Tworzenie wypowiedzi
- Reagowanie na wypowiedzi
- Przetwarzanie wypowiedzi.

Opis arkusza egzaminacyjnego

Egzamin ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego trwa 90 minut⁵. W tabeli poniżej znajdują się informacje na temat struktury (części) arkusza, liczby zadań (wiązek) oraz procentowym przydziale punktów.

CZĘŚCI EGZAMINU	LICZBA ZADAŃ – 45-55 (12 -15 wiązek)	% PUNKTÓW
Rozumienie ze słuchu	12-14 (3-4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	ok. 20-25%
Znajomość funkcji językowych	10-12 (3-4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	ok. 15-20%
Rozumienie tekstów pisanych	12-16 (3-4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	ok. 25-30%
Znajomość środków językowych	10-12 (3-4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)	ok. 15-20%
Wypowiedź pisemna	DŁUGOŚĆ WYPOWIEDZI: 50-120 wyrazów	ok. 20%

Rozumienie ze słuchu

Podstawę zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu stanowią krótkie teksty dwukrotnie odtwarzane w sali egzaminacyjnej z płyty CD, na której – oprócz tekstów w języku obcym – nagrane są instrukcje w języku polskim dotyczące rozwiązywania zadań. Część zadań może być oparta na materiale ikonograficznym.

RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej II.1.: • I.1.–I.14. • II.1.–II.6.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty adaptowane lub oryginalne, czytane przez rodzimych użytkowników języka

⁵ Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych. Szczegóły są określane w Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty w danym roku szkolnym.

CZAS TRWANIA	ok. 20–25 minut
	całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: <ul style="list-style-type: none"> • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte: <ul style="list-style-type: none"> • zadanie z luką/lukami • odpowiedzi na pytania
LICZBA ZADAŃ	12–14 (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	ok. 20–25%

Znajomość funkcji językowych

Zadania w tej części arkusza egzaminacyjnego sprawdzają znajomość funkcji językowych oraz podobieństw i różnic w sposobie ich realizacji w języku polskim i obcym. Znajomość tych zagadnień uwzględniona jest w podstawie programowej w wymaganiach szczegółowych dotyczących reagowania na wypowiedzi oraz świadomości językowej.

Zadania oparte są na krótkich tekstach lub materiale ikonograficznym zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym. Podstawę części zadań sprawdzających wiedzę z zakresu znajomości funkcji językowych mogą stanowić wysłuchane krótkie (jedno-, dwuzdaniowe) wypowiedzi, odtwarzane dwukrotnie z płyty CD, wraz z instrukcjami w języku polskim dotyczącymi rozwiązywania zadań.

TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej II.1.: <ul style="list-style-type: none"> • I.1.–I.14. • VI.1.–VI.14. • XIV.
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: <ul style="list-style-type: none"> • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte: <ul style="list-style-type: none"> • zadanie z luką/lukami
LICZBA ZADAŃ	10–12 (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	ok. 15–20%

Rozumienie tekstów pisanych

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych oparte są na tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Część zadań może być oparta na materiale ikonograficznym.

RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej II.1.: <ul style="list-style-type: none"> • I.1.–I.14. • III.1.–III.7. • VIII.1.–VIII.2.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty adaptowane lub oryginalne
ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ TEKSTÓW	do 850 wyrazów
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: <ul style="list-style-type: none"> • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte: <ul style="list-style-type: none"> • zadanie z luką/lukami • odpowiedzi na pytania
LICZBA ZADAŃ	12–16 (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	ok. 25–30%

Znajomość środków językowych

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych (leksykalno-gramatycznych) oparte są na pojedynczych zdaniach lub krótkich tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Część zadań może być oparta na materiale ikonograficznym.

TEMATYKA TEKSTÓW; ZAKRES ŚRODKÓW LEKSYKALNYCH; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej II.1.: <ul style="list-style-type: none"> • I.1.–I.14. • VIII.1., VIII.3. • XIV.
ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH	określony w <i>Informatorze</i> (str. 15–17)
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty adaptowane lub oryginalne
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: <ul style="list-style-type: none"> • wybór wielokrotny • dobieranie zadania otwarte: <ul style="list-style-type: none"> • zadanie z luką/lukami • parafraza zdań • tłumaczenie fragmentów zdań na język obcy • układanie fragmentów zdań z podanych elementów leksykalnych
LICZBA ZADAŃ	10–12 (3–4 wiązki, w tym przynajmniej 1 wiązka z zadaniami otwartymi)
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	ok. 15–20%

Wypowiedź pisemna

Zadanie polega na napisaniu krótkiego tekstu informacyjnego z elementami opisu, opowiadania, zaproszenia, wyrażania i uzasadniania opinii itp., zgodnie ze wskazówkami podanymi w poleceniu.

TEMATYKA TEKSTÓW; WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	określone w podstawie programowej II.1.: <ul style="list-style-type: none"> • I.1.–I.14. • V.1.–V.8. • VII.1–VII.14. • VIII.3. • XIV.
TYP ZADANIA	zadanie otwarte
CHARAKTERYSTYKA ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • jedno zadanie (bez możliwości wyboru) • polecenie w języku polskim • w poleceniu podane trzy podpunkty, które zdający powinien rozwinąć w wypowiedzi • podany początek wypowiedzi
RODZAJ WYPOWIEDZI	notatka, ogłoszenie, zaproszenie, wiadomość, e-mail, wpis na blogu
DŁUGOŚĆ WYPOWIEDZI	50–120 wyrazów
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	ok. 20%

Przykładowe zadania z komentarzami

Zadania zamknięte – wielokrotny wybór

Rodzaj zadania zamkniętego, wymagającego od ucznia wybrania jednej lub większej liczby odpowiedzi spośród kilku podanych w zadaniu. Odpowiedzi mogą być podane w formie wyrazów, zdań, zwrotów lub materiału ikonograficznego⁶.

Transkrypcja:

Ania: Kuba, co robi Twój tata?

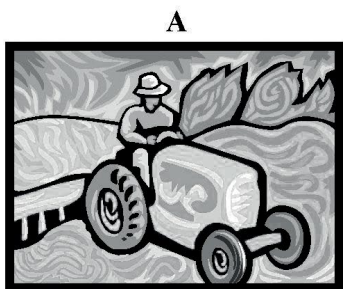
Kuba: Był pilotem, a teraz jest rolnikiem. A Twój?

Ania: Jest fotografem.

Kuba: Hm, też mógłbym to robić, jeśli nie uda mi się zostać pilotem.

⁶ Por. Jeremy Harmer, 2007. *The Practice of English Language Teaching*, Pearson Education Limited, str. 381-385.

Czym zajmuje się ojciec Kuby?

Aby poprawnie rozwiązać to zadanie uczeń musi uważnie wysłuchać nagrania, w którym padają aż trzy nazwy zawodów. Często zadanie takie wymaga wysłuchania nagrania do końca – może się bowiem zdarzyć, że prawidłowa informacja dopiero tam się znajduje. Dodatkowo uczeń powinien rozpoznać, jaki zawód wykonuje ojciec Kuby, a nie kim w przyszłości chciałby zostać sam Kuba.

Zadanie zamknięte – na dobieranie

Rodzaj zadania zamkniętego wymagającego od ucznia poprawnego zestawienia ze sobą dwóch informacji.

**Cześć Kasiu,
Pozdrowienia z Gdańska! Jestem tu na wakacjach. 1. .... wczoraj i jeszcze nie zwiedziłam wszystkich ciekawych miejsc. Rano 2. .... na plaży i kąpałam się w morzu. Jutro chciałabym odwiedzić moją kuzynkę, która mieszka w sąsiednim 3. .... . Nie mogę się doczekać tego spotkania.
Do zobaczenia wkrótce. Buziaki.
Marysia**

A. byłam   B. przyjechałam   C. mieście   D. wsi   E. będę

W zadaniach tego typu sprawdzane jest zarówno znajomość gramatyki jak i słownictwa. Aby wybrać poprawną odpowiedź uczeń musi dokonać analizy relacji czasowych, by wybrać właściwą formę czasownika, ale także związków frazeologicznych. Oczywiście, zadanie to może mieć różny stopień trudności w poszczególnych językach obcych ze względu na odmianę rzeczownika, przymiotnika i różnorodne formy czasowników.

Zadania otwarte na egzaminie ósmoklasisty

Egzamin ósmoklasisty zawiera zrównoważoną liczbę zadań zamkniętych i otwartych, czyli takich, w których uczeń musi samodzielnie sformułować odpowiedź. Zadania otwarte w większym stopniu dają możliwość sprawdzenia czynnej, a nie tylko biernej znajomości języka obcego. W zadaniach tych uczeń będzie miał możliwość wykazać się nie tylko rozumieniem informacji wyrażonych w języku obcym czy obcojęzycznych struktur leksykalno-gramatycznych, ale także będzie musiał się posłużyć umiejętnościami produktywnymi. Za poprawne rozwiązanie zadań otwartych można będzie otrzymać od 40% do 50% ogólnej liczby punktów.

W każdej części arkusza na egzaminie ósmoklasisty pojawi się przynajmniej jedna wiązka zadań otwartych, W arkuszu znajdują się zadania otwarte trojakiemu rodzajowi:

- z luką
- krótkiej odpowiedzi
- rozszerzonej odpowiedzi.

W **zadaniach z luką** uczeń uzupełnia zdanie brakującym wyrazem, zwrotem lub wyrażeniem, np. uzupełnia luki w zdaniach na podstawie wysłuchanego lub przeczytanego tekstu, uzupełnia luki w dialogach w zadaniach sprawdzających znajomość funkcji językowych, uzupełnia luki w zdaniach odpowiednimi środkami leksykalno-gramatycznymi w zadaniach sprawdzających znajomość tych środków.

W **zadaniach krótkiej odpowiedzi** uczeń udziela zwięzłej odpowiedzi w formie słowa, wyrażenia, zdania lub kilku zdań, np. odpowiada na pytania na podstawie wysłuchanego tekstu, parafrazuje podane zdania, tłumaczy fragmenty zdań z języka polskiego na język obcy lub układa fragmenty zdań z podanych w języku obcym elementów (gramatyzacja) w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych.

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi wymaga od ucznia zredagowania na zadany temat rozwiniętej, wieloelementowej i odpowiednio uporządkowanej odpowiedzi, np. w postaci e-maila, notatki, ogłoszenia, wiadomości, zaproszenia lub wpisu na blogu.

Ocenianie zadań otwartych różnego typu w poszczególnych częściach arkusza

Zasady oceniania określone zostały w informatorach o egzaminie ósmoklasisty z poszczególnych języków obcych nowożytnych i są one dla wszystkich języków takie same. Zadania w poszczególnych częściach arkusza sprawdzają nieco inne grupy umiejętności, dlatego też zasady oceniania odpowiedzi są nieco odmienne w zależności od tego, jakie umiejętności sprawdza dane zadanie. W ocenianiu odpowiedzi uczniów koncentrujemy

się na tym, w jakim stopniu zdający wykazał się opanowaniem kluczowej umiejętności sprawdzanej w danym zadaniu, zatem nie w każdym zadaniu poprawność językowa udzielonej przez zdającego odpowiedzi ma jednakowe znaczenie.

Zadania otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych oraz znajomość funkcji językowych⁷

1. Odpowiedź musi być komunikatywna dla odbiorcy, zgodna z poleceniem oraz musi wskazywać, że zdający zrozumiał tekst.
2. Odpowiedź nie jest akceptowana, jeśli zdający:
  - popełnia błędy, które
    - zmieniają znaczenie słowa, np. *meet* zamiast *meat*, *bitten* zamiast *bieten*
    - powodują, że użyte słowo nie byłoby zrozumiane przez odbiorcę jako słowo, którym zdający powinien uzupełnić tekst, np. *hiken* zamiast *chicken*, *Enführung* zamiast *Einführung*
    - powodują, że odpowiedź jest dwuznaczna lub wieloznaczna (np. niepoprawna odpowiedź *expensive* w zadaniu 16.3.⁸, niepoprawna odpowiedź *Überraschung* w zadaniu 4.3.⁹)
  - używa zapisu fonetycznego w języku polskim, np. *kiczn* zamiast *kitchen*, *sznela za miast* *schneller*
  - udziela odpowiedzi, która:
    - nie jest wystarczająco precyzyjna (np. niepoprawna odpowiedź *chicken with vegetables* w zadaniu 4.2., niepoprawna odpowiedź *lange* w zadaniu 13.1.)
    - nie łączy się logicznie i/lub nie jest spójna z fragmentami tekstu otaczającymi lukę (np. niepoprawna odpowiedź *No problem* w zadaniu 7.1., niepoprawna odpowiedź *eine Tour* w zadaniu 7.1.)
  - udziela dwóch odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga – błędna (np. niepoprawna odpowiedź *cook and actress* w zadaniu 4.4.)
  - podaje poprawną odpowiedź, ale uzupełnia ją elementami, które nie są zgodne z tekstem (np. niepoprawna odpowiedź *comedy actress* w zadaniu 4.4., niepoprawna odpowiedź *stolice Europy i świata* w zadaniu 14.5.)
  - udziela odpowiedzi w innym języku niż wymagany w danym zadaniu (np. niepoprawna odpowiedź *Ireland* w zadaniu 17.4., niepoprawna odpowiedź *siedem* w zadaniu 4.1.i 4.1.).
3. W odpowiedziach do zadań otwartych sprawdzających rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych kluczowe jest przekazanie komunikatu. Błędy językowe oraz ortograficzne są dopuszczalne, o ile odpowiedź ucznia w sposób jednoznaczny wskazuje, że zrozumiał on tekst.

⁷ Przykłady oraz zadania zaczerpnięto z informatorów z poszczególnych języków obcych od roku szkolnego 2018/2019, Centralna Komisja Egzaminacyjna, Warszawa 2017; https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_OSMOKLASISTY/Informatory/Informator_P1_angielski.pdf

⁸ Przykładowe zadania zamieszczone zostały na stronach 19–58 Informatora z języka angielskiego.

⁹ Przykładowe zadania zamieszczone zostały na stronach 19–51 Informatora z języka niemieckiego.

4. W przypadku zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych równie istotna jak komunikatywność odpowiedzi jest jej poprawność. Odpowiedzi zawierające poważne błędy językowe i/lub ortograficzne nie są akceptowane. W zadaniach sprawdzających uzyskiwanie informacji nie są akceptowane pytania intonacyjne, np. *She likes it?*, *Sie wohnt hier?*

UWAGA!

1. W zasadach oceniania rozwiązań zadań ustalanych dla zadań w konkretnym arkuszu egzaminacyjnym mogą zostać określone wyjątki od powyższych zasad.
2. Akceptowana jest każda poprawna odpowiedź, która nie została ujęta w zasadach oceniania.

Ocenianie zadań otwartych sprawdzających rozumienie ze słuchu

Zgodnie z powyższymi zasadami oceniania, w ocenie odpowiedzi do zadań otwartych sprawdzających rozumienie ze słuchu należy się kierować przede wszystkim tym, czy uczeń zrozumiał w słuchanym tekście wymagane informacje, o które pytamy w zadaniu. Drugorzędną sprawą jest poprawność językowa udzielonej przez niego odpowiedzi. Poniżej zaprezentowano przykładowe zadanie z lukami oraz sposób oceniania odpowiedzi uczniów. Wymagania kluczowe sprawdzane w zadaniu zostały podkreślone.

Zadanie

Usłyszysz dwukrotnie wywiad ze zwyciężczynią programu *MasterChef Junior*. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki 4.1.–4.4. w poniższej notatce. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

MASTERCHEF WINNER: ADDISON SMITH

- started cooking dinners at the age of **4.1.** _____
- favourite dish: **4.2.** _____ with _____
- plans for the future: **4.3.** _____ for kids
- dream job: **4.4.** _____

Transkrypcja:

Man: Congratulations Addison! You've won the *MasterChef Junior* competition.

Girl: Thank you. I'm so happy.

Man: Your fans would like to know something more about you. Could you tell us when you first started to cook?

Girl: At the age of six I baked a cake and I cooked my first dinner when I was seven.

Man: What do you like cooking best?

Girl: Well, I won the competition with my steak, but it isn't my favourite dish. What I like best is chicken served with carrots.

Man: And what are your plans for the near future?

Girl: I would love to write a cookbook for kids. I'm going to do that next year.

Man: So are you going to work as a cook or have your own restaurant?

Girl: No, it's just a hobby. I dream about a different career. I have always loved performing on stage so I hope in a few years you will see me in the theatre and in movies.

W przypadku zadań z luką skonstruowaną tak, jak w zadaniu 4.2., obecność spójnika lub przyimka w środku luki oznacza, że w zadaniu tym wymagana jest odpowiedź „dwuczęściowa”, tj. składająca się z dwóch informacji. W takim zadaniu odpowiedź ucznia musi zawierać obie części, aby mogła być uznana za poprawną.

Zad.	Odpowiedzi uczniów	1 pkt	0 pkt	Komentarz
4.1.	child		X	odpowiedź nie jest wystarczająco precyzyjna
	6 and 7		X	dwie odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga błędna
	sevene	X		odpowiedź akceptowalna
	17		X	odpowiedź niezgodna z tekstem
	almost 7		X	odpowiedź poprawna uzupełniona elementem niezgodnym z tekstem
	7	X		odpowiedź oczekiwana
4.2.	chicken (with) carrots	X		odpowiedź oczekiwana
	meat (with) vegetables		X	odpowiedź nie jest wystarczająco precyzyjna
	kitchen (with) parrots		X	odpowiedź niezgodna z tekstem
	food (with) carrots		X	odpowiedź nie jest wystarczająco precyzyjna
	chiken (with) carots	X		odpowiedź akceptowalna
	cziken (with) karots		X	zdający używa zapisu fonetycznego wyrazu w języku ojczystym

Zad.	Odpowiedzi uczniów	1 pkt	0 pkt	Komentarz
4.3.	writing a cooking book	X		odpowiedź akceptowalna
	work as a cook and write a cookbook		X	dwie odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga błędna
	a kukbuk		X	zdający używa zapisu fonetycznego wyrazu w języku ojczystym
	napisanie książki		X	odpowiedź w innym języku niż wymagany w zadaniu
	a cookbook	X		odpowiedź oczekiwana
	have a restaurant		X	odpowiedź niezgodna z tekstem
4.4.	work in theatre		X	odpowiedź nie jest wystarczająco precyzyjna
	acting in theatre or film	X		odpowiedź akceptowalna
	an actress	X		odpowiedź oczekiwana
	akt in fieter		X	zdający używa zapisu fonetycznego wyrazu w języku ojczystym
	comedy actress		X	odpowiedź poprawna uzupełniona elementem niezgodnym z tekstem
	cook		X	odpowiedź nie jest wystarczająco precyzyjna

Zadanie na rozumienie ze słuchu w arkuszu na egzaminie ósmoklasisty może też mieć formę pytań, na które uczeń udziela krótkiej odpowiedzi – nie jest wymagane, aby odpowiedź była udzielona pełnym zdaniem. Uczeń wpisuje wyraz lub wyrażenie, a zasady oceniania są takie same, jak w zadaniu z lukami.

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

Zadania typowe dla egzaminu ósmoklasisty nie mogą, a nawet nie powinny być rozwiązywane podczas większości zajęć szkolnych w taki sposób, jak uczeń rozwiązuje je na egzaminie – samo udzielenie przez ucznia odpowiedzi i jej ocena przez nauczyciela jako odpowiedź akceptowalna lub nie, nawet jeśli ocenę tę nauczyciel uzasadni, powoduje, że zadanie wykorzystane jest w minimalnym stopniu dla podniesienia kompetencji językowych ucznia i służy głównie ogólnej ocenie jego bieżących umiejętności. Samo zadanie oraz towarzyszący mu tekst podczas lekcji można wykorzystać w znacznie bardziej korzystny sposób¹⁰.

¹⁰ Por. Jeremy Harmer, 2007. *The Practice of English Language Teaching*, Pearson Education Limited, s. 389-391.

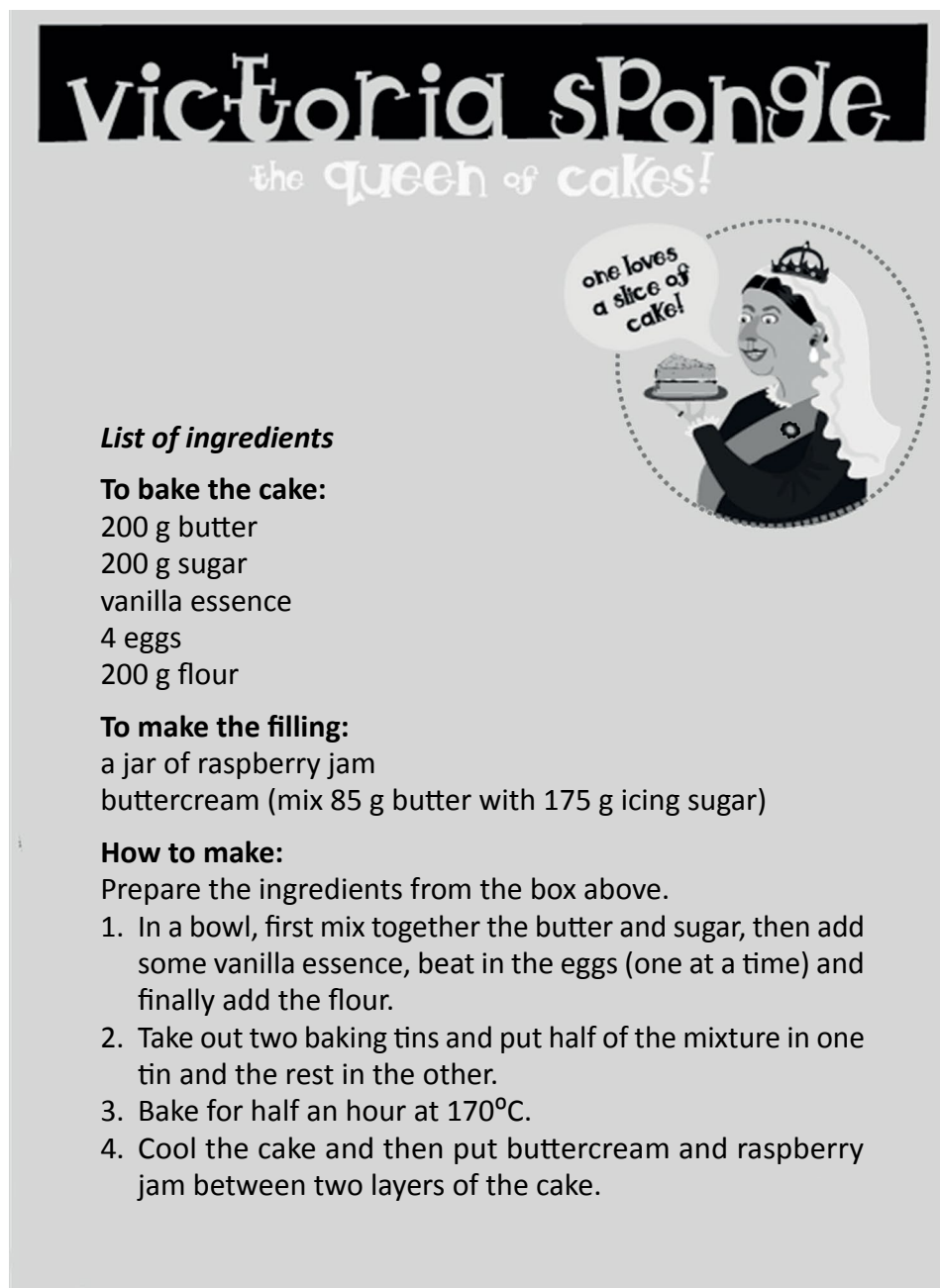
- Przed pierwszym wysłuchaniem nagrania warto prosić uczniów, by na podstawie pytania lub fragmentów tekstu otaczających lukę przewidzieli rodzaj informacji, słowa lub wyrażenia, które mogą pojawić się w nagraniu – słuchając, będzie im łatwiej znaleźć w nagraniu informacje niezbędne do rozwiązania zadania.
- Wiele zadań na rozumienie ze słuchu zawartych w podręcznikach jest zadaniami zamkniętymi. Można jednak dodatkowo przygotować dla uczniów kilka pytań otwartych, na które powinni udzielić odpowiedzi.
- Po rozwiązaniu zadania można poprosić uczniów o ułożenie pociętej transkrypcji nagrania we właściwym porządku. Zadanie to pozwoli utrwalić znajomość środków leksykalnych użytych w tekście, związków pomiędzy mówioną formą wyrazów i ich zapisem oraz rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. W ten sposób ćwiczymy też inne umiejętności, nie tylko językowe, bez konieczności przygotowywania dodatkowego materiału na lekcję.
- Zadanie jak pokazano powyżej, można wykorzystać do gier i zabaw językowych, które zwiększą motywację uczniów do nauki języka oraz uatrakcyjnią lekcję, np. można podzielić uczniów na czteroosobowe zespoły, w których dwoje uczniów posiada tekst transkrypcji i odczytuje go trzeciemu. Uczeń słuchający nie może niczego zapisywać. Przechodzi on do czwartego ucznia, który siedzi na drugim końcu sali i ma do dyspozycji tylko kartkę z zadaniem z lukami. Uczeń, który wysłuchał tekstu, musi tak przekazać informacje czwartemu uczniowi w języku obcym, aby ten mógł uzupełnić luki w zadaniu. Grupa, która poprawnie wykona zadanie w najkrótszym czasie, wygrywa rywalizację. Role w grupach można następnie zmienić i zadanie powtórzyć z innym tekstem lub w parach z wykorzystaniem rozumienia tekstu pisanego albo materiału ikonograficznego. Jeśli zadanie oparte jest na odczytywanym głośno monologu, wówczas wyznaczamy grupy trzysobowe. Taka zabawa wymaga wykorzystania wielu różnych umiejętności – uczniowie ćwiczą właściwą wymowę odczytywanych wyrazów, rozumienie ze słuchu, rozwijają pamięć, wykorzystują umiejętności oparte na przetwarzaniu tekstu (uczeń opowiada, co usłyszał), ćwiczą pisownię wyrazów, umiejętność współpracy w grupie, a przy tym muszą się jeszcze poruszać (uczeń przemieszcza się po sali), zamiast siedzieć nieruchomo w ławce.

Ocenianie zadań otwartych sprawdzających rozumienie tekstu pisanego

W ocenie odpowiedzi do zadań otwartych sprawdzających rozumienie tekstu pisanego, podobnie jak w przypadku zadań na rozumienie ze słuchu, stwierdzamy przede wszystkim w jakim stopniu uczeń zrozumiał czytany tekst. Poprawność językowa jest kryterium drugorzędnym. Poniższy przykład zadania z lukami sprawdza rozumienie tekstu pisanego oraz umiejętność przetwarzania tekstu.

Zadanie

Przeczytaj tekst. Uzupełnij w e-mailu luki 15.1.–15.3. zgodnie z treścią tekstu. Luki należy uzupełnić w języku polskim.

victoria sponge
the queen of cakes!

one loves a slice of cake!

List of ingredients

To bake the cake:
200 g butter
200 g sugar
vanilla essence
4 eggs
200 g flour

To make the filling:
a jar of raspberry jam
buttercream (mix 85 g butter with 175 g icing sugar)

How to make:
Prepare the ingredients from the box above.

1. In a bowl, first mix together the butter and sugar, then add some vanilla essence, beat in the eggs (one at a time) and finally add the flour.
2. Take out two baking tins and put half of the mixture in one tin and the rest in the other.
3. Bake for half an hour at 170°C.
4. Cool the cake and then put buttercream and raspberry jam between two layers of the cake.

Wiadomość ✕	
Od:	Hania
Do:	Tomek
Temat:	Przepis
<p>Tomku, chciałeś upiec jakieś ciasto, żeby zaskoczyć rodziców. Przesyłam Ci przepis na <i>Victoria Sponge</i>. Jest bardzo prosty. Najpierw wszystkie składniki trzeba wymieszać, tylko pamiętaj, żeby 15.1. _____ dodać na końcu. Potem masę dzielimy na dwie części i pieczemy je przez 15.2. _____ . W tym czasie trzeba przygotować krem z masła i cukru pudru. Kiedy ciasto jest gotowe i wystudzone, przekładamy je tym kremem oraz 15.3. _____. Ale oczywiście możesz użyć też innego, jeśli wolisz. Daj znać, jak Ci wyszło.</p> <p style="text-align: right;"><i>Hania</i></p>	

Ocena przykładowych odpowiedzi uczniów:

Zad.	Odpowiedzi uczniów	1 pkt	0 pkt	Komentarz
15.1.	mąka	X		odpowiedź akceptowalna
	mąkę	X		odpowiedź oczekiwana
	masło i cukier		X	odpowiedź niezgodna z treścią tekstu
15.2.	puł godziny	X		odpowiedź akceptowalna
	przez pół		X	odpowiedź nieprecyzyjna
	przez pół godziny	X		powtórnego wyrazu sprzed luki nie traktuje się jako błąd
	godzinę i pół		X	odpowiedź niezgodna z treścią tekstu

Zad.	Odpowiedzi uczniów	1 pkt	0 pkt	Komentarz
15.3.	malinami		X	odpowiedź nieprecyzyjna
	dżemem truskawkowym		X	odpowiedź niezgodna z treścią tekstu
	dżemem malinowym	X		odpowiedź oczekiwana
	dżem malinowy lub cukier		X	dwie odpowiedzi, z których jedna jest poprawna a druga błędna
	raspberry jam		X	odpowiedź w innym języku niż wymagany w zadaniu

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

- Dobrym zadaniem dodatkowym jest streszczanie przez uczniów tekstu obcojęzycznego (w języku polskim lub obcym). Uczeń w ten sposób ćwiczy przetwarzanie tekstu. Umiejętność ta będzie mu przydatna zarówno na egzaminie jak i w życiu codziennym.
- Innym podobnym ćwiczeniem jest wybieranie przez uczniów zdań do tłumaczenia z tekstu w podręczniku. Uczeń wybiera jedno zdanie, odczytuje je na głos i wskazuje innego ucznia, by je przetłumaczył.
- „Zaginana kartka” czyli wielokrotne tłumaczenie na język obcy i polski tych samych zdań. Pierwszy uczeń otrzymuje od nauczyciela kartkę formatu A4 ze zdaniem w języku obcym, dokonuje jego tłumaczenia na język polski, zagina fragment kartki zawierający wersję obcojęzyczną i przekazuje kartkę kolejnemu uczniowi. Ten odczytuje polskie zdanie i ponownie tłumaczy je na język obcy oraz zagina fragment zawierający wersję polską. W ten sposób tłumaczenie zdania wędruje po klasie. a koniec uczniowie porównują oryginalne zdanie z ostatnim przetłumaczonym i sprawdzają, czy została zachowana jego treść. Takie zadanie dodatkowo podnosi stopień świadomości językowej uczniów.

Ocenianie zadań otwartych sprawdzających znajomość funkcji językowych

Zadanie

1. X: Can you come to see me tonight?
Y: _____ . I'm too busy.
2. X: Mark, _____ ?
Y: From Liverpool. And you?
X: I live in Cracow.

Zad.	Odpowiedzi uczniów	1 pkt	0 pkt	Komentarz
1.	I'm afraid I can't.	X		odpowiedź oczekiwana
	I'm afraid not.	X		odpowiedź oczekiwana
	You can.		X	odpowiedź nie łączy się z fragmentami tekstu otaczającymi lukę
	I won't.	X		odpowiedź akceptowalna
	No problem.		X	odpowiedź nie łączy się logicznie z fragmentami tekstu otaczającymi lukę
	Sorry.	X		odpowiedź akceptowalna
	Sure		X	odpowiedź nie łączy się logicznie z fragmentami tekstu otaczającymi lukę
	I'm sorry I can't.	X		odpowiedź oczekiwana
	Entschuldigung!		X	odpowiedź w innym języku niż wymagany w danym zadaniu
	I couldn't.		X	odpowiedź zawiera poważny błąd językowy
2.	where are you from	X		odpowiedź oczekiwana
	skąd przyjechałeś		X	odpowiedź w innym języku niż wymagany w danym zadaniu
	ter ar ju from		X	zdający używa zapisu fonetycznego wyrazu w języku ojczystym
	were you from		X	odpowiedź zawiera poważny błąd językowy
	do you like Liverpool		X	odpowiedź nie łączy się logicznie z fragmentami tekstu otaczającymi lukę
	Wher are you from	X		odpowiedź akceptowalna
	what city are you		X	odpowiedź zawiera poważny błąd językowy
	where do you live		X	odpowiedź nie łączy się logicznie z fragmentami tekstu otaczającymi lukę
	where do you come from	X		odpowiedź oczekiwana
	where are you came from		X	odpowiedź zawiera poważny błąd językowy

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

- Krótki dryl językowy „na rozgrzewkę” na początku lekcji lub na zakończenie lekcji jako utrwalenie i aktywizację wprowadzonych struktur dla wyrażania określonych funkcji językowych, albo jako przerywnik między innymi ćwiczeniami:
  - nauczyciel zadaje pytanie, a uczniowie szybko podają ustnie tyle możliwych odpowiedzi, ile uda im się wymyślić
  - nauczyciel podaje odpowiedź, a uczniowie wymyślają pytania
  - nauczyciel podaje wypowiedź o określonej funkcji, a uczniowie próbują w parach lub niewielkich grupach zapisać tyle parafraz tej wypowiedzi, ile się da w określonym czasie.
- Przed rozwiązaniem zadania z lukami sprawdzającego znajomość funkcji językowych nauczyciel prosi o określenie funkcji na podstawie kontekstu – dla ułatwienia można podać uczniom spis kilku funkcji językowych (np. zapraszanie, podziękowanie, udzielanie rad), spośród których uczniowie mogą wybrać tę właściwą dla danego kontekstu.
- Przed przystąpieniem do uzupełniania luk w dialogu, można dialog „przeciąć” – zostawić tylko fragment przed luką lub tylko fragment po luce i uczniowie w parach wypisują tyle możliwych do wpisania wyrażen, ile potrafią wymyślić. Potem można już w pełnym kontekście poprosić uczniów o wskazanie, które wyrażenia nie są spójne z tekstem dialogu, gdy kontekst wzbogacimy o brakującą poprzednio część tekstu.
- Można polecić uczniom podczas rozwiązywania zadania wpisać w każdą lukę wszystkie poprawne odpowiedzi, jakie przyjdą im na myśl.

W zadaniu z lukami sterowanymi można jako ćwiczenie przygotowujące polecić uczniom zbudowanie maksymalnie dużo wypowiedzi zawierających słowo klucz w oderwaniu od części podanego kontekstu – ćwiczenie można przeprowadzić w parach, grupach lub indywidualnie. Następnie należałoby zwrócić uwagę uczniów na to, w jaki sposób podany kontekst wyklucza pewne wypowiedzi.

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych

Zadanie

1. He (*arrive / five / minute*) _____ ago.
2. Come to see me in the afternoon. I (*want / tell*) _____ you something important.

Zadanie

W ocenie zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych bierze się pod uwagę w jakim stopniu uczeń zrealizował określoną przez warunki zadania oraz kontekst wypowiedzi funkcję językową, jednak poprawność języka, jakiego użył w celu tej realizacji ma tu większe znaczenie niż ma to miejsce w przypadku oceny zadań sprawdzających rozumienie tekstów. Wpisane fragmenty tekstu muszą nie tylko logicznie łączyć się z tekstem przed i po luce, muszą też być z nim zgodne pod względem gramatycznym. Ponieważ zadania rozwiązywane są w formie pisemnej oraz znajomość podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych także jest w nich sprawdzana, nie uznaje się zastosowania przez ucznia pytań intonacyjnych, zwłaszcza w przypadku zadań sprawdzających umiejętność uzyskiwania informacji. Poważne błędy gramatyczne i ortograficzne (np. zmieniające znaczenie wyrazu lub jego formę gramatyczną) we wpisywanych wyrażeniach powodują uznanie odpowiedzi za niepoprawną. Dopuszczalne są jednak drobne błędy językowe i ortograficzne.

W części arkusza sprawdzającej znajomość funkcji językowych znajdują się różnorodne zadania otwarte z luką lub zadania krótkiej odpowiedzi, najczęściej mające różne formy dialogów: krótkich minirozmówek lub jednego dłuższego dialogu. Dialogi mogą być także oparte na materiale ikonograficznym, np. mieć formę komiksu. Grafika pełni w nich nie tylko funkcję elementu uatrakcyjniającego zadanie, zwiększającego motywację ucznia do podjęcia rozwiązania zadania. Oprócz tych walorów pozwala ona też uczniowi lepiej zrozumieć kontekst sytuacyjny danej rozmowy, odnieść dialog do realnej sytuacji. Czasem też elementy graficzne wzbogacają zadanie o element sprawdzający dodatkowe wymaganie – umiejętność mediacji językowej, czyli w tym przypadku wyrażania treści przekazanych obrazem za pomocą języka obcego.

Polecenia do zadań w tej części zawierają informację o tym, w jakim języku należy uzupełnić luki lub odpowiedzieć na pytania. Polecenia również mogą (choć nie muszą) zawierać górny limit słów, jakie uczeń może wpisać w lukę, aby ograniczyć zbyt dużą liczbę poprawnych odpowiedzi w zadaniu, która sprawia, że zadanie przestaje spełniać swoją rolę (umożliwia wpisanie wyrażeń spełniających różne funkcje językowe, także takie, których sprawdzenie nie było celem konstrukcji danego zadania).

Uzupełnij dialogi. Wpisz w każdą lukę brakujący fragment wypowiedzi, tak aby otrzymać spójne i logiczne teksty. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

Ocena przykładowych odpowiedzi uczniów:

Inną formą zadania sprawdzającego znajomość funkcji językowych jest dialog z lukami sterowanymi – zamiast albo oprócz podania w poleceniu górnego limitu słów do wpisania w lukę, można podać przy każdej luce w nawiasie słowo, które jest wymagane – zgodnie z poleceniem, uczeń musi wykorzystać to słowo w swojej odpowiedzi, nie zmieniając jego formy. Podobnie jak we wszystkich zadaniach otwartych w arkuszu, akceptuje się wszystkie poprawne odpowiedzi, spełniające warunki zadania.

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna.

Poniżej zaprezentowano przykładowe zadanie krótkiej odpowiedzi z języka angielskiego polegające na układaniu fragmentów zdań z podanych elementów leksykalnych (gramatykalizacja) oraz sposób oceniania przykładowych odpowiedzi uczniów.

Uzupełnij zdania 1.–2. Wykorzystaj w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Nie należy zmieniać kolejności podanych wyrazów, trzeba natomiast – jeśli jest to konieczne – dodać inne wyrazy, tak aby otrzymać zdania logiczne i gramatycznie poprawne. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Uwaga! W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy, wliczając w to wyrazy już podane.

Zad.	Odpowiedzi uczniów	1 pkt	0 pkt	Komentarz
1.	arrived five minute		X	błąd językowy
	has arrived five minutes		X	błąd językowy
	arrived five minutes	X		odpowiedź poprawna
2.	went to tell		X	błąd językowy
	want to telling		X	błąd językowy
	want to tell	X		odpowiedź poprawna

Innym typem zadania krótkiej odpowiedzi sprawdzającym znajomość środków językowych jest zadanie polegające na tłumaczeniu fragmentów zdań na język obcy. Dodatkową umiejętnością sprawdzaną w tym zadaniu jest przetwarzanie wypowiedzi. Poniższe przykłady zadania zaczerpnięto z różnych języków obcych, możliwych do wyboru na egzamin ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego, choć należy zaznaczyć,

że struktura arkusza i typy zadań we wszystkich jego częściach na egzaminie ósmoklasisty z różnych języków obcych nowożytnych są jednakowe.

Przetłumacz na język francuski/hiszański/niemiecki/rosyjski/ukraiński/włoski fragmenty podane w nawiasach, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów zdań.

1. Je (nie boję się) n'ai pas peur de cet examen.
2. Moi, c'est Michel. Et vous, (jak się Pan nazywa) comment vous appelez-vous ?
1. (Wczoraj obejrzeliśmy) Ayer vimos una película en la tele.
2. Mis padres dicen que (lubią podróżować) les gusta viajar / les encanta viajar en otoño porque hay menos gente.
1. Er ist (samochodem) mit dem Auto / mit dem Wagen zu uns gekommen.
2. Ich kann (mojego długopisu) meinen Kuli / meinen Kugelschreiber nicht finden.
1. Юля (jest starsza ode mnie) старше меня / старше, чем я на три года.
2. Мы встречаемся (ze sobą) друг с другом каждую субботу.
1. Ми розповідаємо (o podróży) про подорож / про поїздку своїм друзям.
2. Я хотів би поговорити з тобою (przy filiżance) за горнятком / чашкою / філіжанкою кави.
1. (Ile piosenek) Quante canzoni hai cantato allo spettacolo scolastico?
2. Durante la vacanza ogni giorno (będę chodzić na plażę) andrò in spiaggia.

Zadanie otwarte sprawdzające tworzenie wypowiedzi pisemnej

Opis zadania:

- napisanie krótkiego (50–120 słów) tekstu informacyjnego z elementami opisu, opowiadania, zaproszenia, wyrażania i uzasadniania opinii itp., zgodnie ze wskazówkami podanymi w poleceniu
- podany początek wypowiedzi

Forma wypowiedzi

- np. notatka, ogłoszenie, zaproszenie, wiadomość, e-mail, wpis na blogu

Polecenie

- w języku polskim
- zawiera trzy elementy, które uczeń powinien rozwinąć w wypowiedzi

Zasady oceniania

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- treść: od 0 do 4 pkt
- spójność i logika wypowiedzi: od 0 do 2 pkt
- zakres środków językowych: od 0 do 2 pkt
- poprawność środków językowych: od 0 do 2 pkt.

Treść

W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu podpunktów polecenia uczeń się odniósł w swojej wypowiedzi, a następnie ile z tych podpunktów rozwinął w zadowalającym stopniu.

Do ilu podpunktów uczeń się odniósł?	Ile podpunktów rozwinął?			
	3	2	1	0
3	4	3	2	1
2		2	1	1
1			1	0
0				0

Przykładowo: wypowiedź ucznia, który odniósł się do 2 podpunktów i oba rozwinął, zostanie oceniona na 2 punkty.

1. Egzaminator kieruje się:
  - a) nadrzędnymi zasadami dotyczącymi sposobu oceniania wypowiedzi podanymi w punktach 2–10 poniżej oraz ustaleniami przyjętymi dla konkretnego zadania
  - b) w razie wątpliwości – rozważeniem następujących kwestii:
    - w jakim stopniu jako odbiorca czuje się poinformowany w zakresie kluczowego elementu podpunktu polecenia?
    - w jaki sposób uczeń realizuje dany podpunkt?, np. za pomocą ilu zdań i jakich?, za pomocą ilu czasowników/określników?, jak złożona jest wypowiedź?, jak wiele szczegółów przekazuje?, itp.
2. Jako podpunkt, do którego uczeń **się nie odniósł**, traktowana jest wypowiedź ucznia, która (a) nie realizuje tego podpunktu lub (b) realizuje go w sposób całkowicie niekomunikatywny.
3. Za podpunkt, do którego uczeń **odniósł się** w pracy, przyjmuje się komunikatywną wypowiedź ucznia, która w minimalnym stopniu odnosi się do jednego z trzech podpunktów polecenia.
4. Za podpunkt **rozwinęty** w pracy przyjmuje się komunikatywną wypowiedź ucznia, która odnosi się do jednego z trzech podpunktów polecenia w sposób bardziej szczegółowy.

5. Realizacja podpunktu polecenia za pomocą dwóch wyrażzeń synonimicznych lub dwóch wzajemnie wykluczających się słów/wyrażzeń lub za pomocą równorzędnych słów oceniana jest jako **odniósł się**.
6. Ten sam fragment tekstu nie może być traktowany jako realizacja dwóch różnych podpunktów polecenia.
7. Jeśli uczeń traktuje poszczególne podpunkty polecenia jak zadawane pytania i tworzy wypowiedź przez odpowiadanie na te pytania, nie dbając o precyzyjne przekazanie informacji wymaganych w każdym podpunkcie polecenia, prowadzi to do obniżenia punktacji za treść oraz może powodować obniżenie punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
8. Jeżeli uczeń realizuje podpunkt polecenia w sposób niestandardowy, budzący wątpliwość, wówczas wymagany jest w wypowiedzi element, który wskazuje, że informacja dotyczy danego podpunktu polecenia i jest logicznie uzasadniona.
9. Jeżeli uczeń realizuje podpunkt polecenia, ale komunikacja jest znacznie zaburzona na skutek użycia niewłaściwej struktury leksykalno-gramatycznej, podpunkt rozwinięty traktowany jest jako podpunkt, do którego uczeń tylko się odniósł, a podpunkt, do którego uczeń się odniósł, jako niezrealizowany.
10. Jeżeli uczeń realizuje kluczowy fragment wypowiedzi w języku polskim – realizację podpunktu polecenia uznaje się za niekomunikatywną.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

2	Wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu.
1	Wypowiedź zawiera usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań oraz/lub całego tekstu.
0	Wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna/nielogiczna; zbudowana jest z trudnych do powiązania w całość fragmentów.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie struktur leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

2	Zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.
1	Ograniczony zakres środków językowych; w wypowiedzi użyte są głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości.
0	Bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację polecenia.

Przez pojęcie „precyzyjne sformułowania” rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie słów oraz struktur o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *miły, interesujący, fajny*, np. *Kino mi się podoba, ponieważ w salach są wygodne fotele i duży ekran.* zamiast *Kino mi się podoba, ponieważ jest duże i fajne.* W precyzji wyrażania myśli mieści się również charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń, np. *There is a book on the table.* zamiast *On the table is a book.*

Zadowalający zakres środków językowych odnosi się do środków leksykalno-gramatycznych, których znajomości można oczekiwać od absolwenta szkoły podstawowej na poziomie A2+ (ujętych w zakresie struktur w *Informatorze*).

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

2	Brak błędów. Nieliczne błędy niezakłócające komunikacji lub sporadycznie zakłócające komunikację.
1	Liczne błędy niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację. Bardzo liczne błędy niezakłócające komunikacji.
0	Liczne błędy często zakłócające komunikację. Bardzo liczne błędy w znacznym stopniu zakłócające komunikację.

UWAGI DODATKOWE

1. Wypowiedź nie podlega ocenie, jeżeli jest:
  - nieczytelna LUB
  - całkowicie niezgodna z poleceniem LUB
  - niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie) LUB
  - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Jeżeli wypowiedź została oceniona na 0 punktów w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach również przyznaje się 0 punktów.

3. Jeżeli wypowiedź została oceniona na 1 punkt w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się maksymalnie 1 punkt.
4. Jeżeli wypowiedź zawiera 40 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryterium treści. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów.
5. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty w danym roku szkolnym*.
6. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Oznaczanie błędów w wypowiedzi pisemnej

rodzaj błędu	sposób oznaczenia	przykład
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	Marek <u>lubić</u> czekoladę.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak v w miejscu brakującego wyrazu	Marek v czekoladę.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	Słońce <u>gzeje</u> .
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie słowa kołem	Słońce <u>gzać</u> w lecie.
błędy w spójności/logice	podkreślenie linią falistą	Założyłem kurtkę, <u>bo było gorąco</u> .

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu traktowane są jako błędy językowe i oznaczane poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.

Oto przykład polecenia do zadania wypowiedzi pisemnej wraz z przykładową realizacją.

Zorganizowałeś(-aś) przyjęcie dla Twojego młodszego brata. W e-mailu do kolegi z Londynu:

- wyjaśnij, dlaczego zorganizowałeś(-aś) to przyjęcie
- napisz, gdzie odbyło się to przyjęcie, i opisz to miejsce
- zrelacjonuj przebieg tego przyjęcia.

Napisz swoją wypowiedź w języku angielskim. Podpisz się jako XYZ.

Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów (nie licząc wyrazów podanych na początku wypowiedzi). Oceniane są: umiejętność pełnego przekazania informacji, spójność, bogactwo językowe oraz poprawność językowa.

Poniżej przedstawiono przykładowe odpowiedzi uczniów przetłumaczone na język polski i ocenione w kryterium treści.

Pierwszy podpunkt polecenia:

Odpowiedzi uczniów	N	O	R	Komentarz
Zorganizowałem przyjęcie dla brata.	X			Brak powodu
Zorganizowałem przyjęcie dla brata, ponieważ miał urodziny i go lubię.			X	Przedstawia dwa powody
Zrobić przyjęcie bo oni urodziny lubili.	X			Wypowiedź niekomunikatywna
Brat miał urodziny i zrobiłem dla niego przyjęcie.		X		Jeden powód nierozwinięty

Drugi podpunkt polecenia:

Odpowiedzi uczniów	N	O	R	Komentarz
Przyjęcie było u nas w domu.		X		Uczeń podaje tylko informację, gdzie odbyło się przyjęcie – bez opisu
Impreza była w bardzo pięknym miejscu, było tam dużo balonów.		X		Brak podania miejsca. Pomimo dwóch elementów opisu, uznajemy odniesienie
Zabawa była w dużym domu.			X	Określone miejsce i element opisu
To będzie na lotnisku.	X			Brak odniesienia się do kluczowego elementu polecenia oraz niezgodność z poleceniem

Trzeci podpunkt polecenia:

Odpowiedzi uczniów	N	O	R	Komentarz
Na koniec przyjęcia mama wniosła tort.			X	Jedno zdarzenie w trakcie przyjęcia, opisane bardziej szczegółowo poprzez dodanie okolicznika
Przyjęcie było bardzo udane.	X			Brak relacji z przyjęcia – tylko opinia
Goście dali bratu prezenty.		X		Jedno nierozwinięte zdarzenie w trakcie przyjęcia
Na przyjęciu wszyscy tańczyli i śpiewali.			X	Dwa elementy relacji

Poniżej przedstawiono dwie przykładowe wypowiedzi pisemne w języku angielskim wraz z oceną i komentarzem.

Hi Dominic,

Guess what! I organised a party for my younger brother.

I'm writing to you about my brother's birthday party. I organized this party because my brother like's many sweets to eat. Party was been in my family house. When brother come home after school, he seen many colorful ballons. In room was waiting for him all family. It was very exciting for him. Grandparents gift him present, new smartphone. After 15 o'clock party was ended. What about you? Is everything ok? Write me soon.

Love,

XYZ

liczba punktów	treść					spójność i logika wypowiedzi			zakres środków językowych			poprawność środków językowych		RAZEM	
	0	1	2	3	4	0	1	2	0	1	2	0	1		2
	0	1	2	3	4	0	1	2	0	1	2	0	1	2	8

KOMENTARZ:

Praca została oceniona na 8 punktów. W kryterium treści przyznano cztery punkty. Uczeń odniósł się do pierwszego podpunktu polecenia oraz go rozwinął. Jako powód zorganizowania przyjęcia podał urodziny brata oraz fakt, że brat lubi jeść słodczyce. Zdając również odniósł się do pozostałych dwóch podpunktów polecenia i je rozwinął. Pisząc swój mail uczeń przeplatał opis miejsca, w którym odbyło się przyjęcie z relacją z jego przebiegu. Do opisu miejsca zaliczymy zdanie „Kiedy brat wrócił do domu po szkole zobaczył dużo kolorowych balonów” (dwa elementy). Relację uczeń zrealizował w sposób bardzo szczegółowy. Błędy nie zakłócają komunikacji w kluczowych dla realizacji zadania fragmentach, więc nie ma powodu, aby obniżyć ocenę treści w którymkolwiek z podpunktów. W kryterium spójności i logiki uczeń otrzymał 2 punkty. Jego wypowiedź jest w znacznej mierze spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu. W kryterium zakresu środków językowych przyznano 1 punkt, gdyż w pracy użyte są środki językowe o wysokim stopniu pospolitości. W kryterium poprawności środków językowych również przyznano 1 punkt ze względu na liczne błędy.

Hi Dominic,

Guess what! I organised a party for my younger brother.

The last weekend was very funny, because I had organized my brother's birthday party. Our garden was full of children, balloons and sweets. We were playing football and basketball when my mother mom brought big cake. It looked like Spiderman. Then kids started food-fighting. It was very messy. This was the best party for my brother.

Lots of love,

XYZ

liczba punktów	treść				spójność i logika wypowiedzi			zakres środków językowych			poprawność środków językowych			RAZEM	
	0	1	2	3	4	0	1	2	0	1	2	0	1		2
				3				2			2			2	9

KOMENTARZ:

Zdający za tę wypowiedź otrzymał 9 punktów. Do pierwszego podpunktu polecenia uczeń tylko się odniósł, jako powód przyjęcia podając urodziny brata. Pozostałe podpunkty polecenia uczeń zrealizował w sposób bardziej szczegółowy. Opis miejsca: ogród był pełen balonów i słodczy. W pracy zawarte są dość liczne elementy relacji, która stanowi ponad połowę objętości wypowiedzi. W kryterium treści zdający uzyskał zatem 3 punkty. W ocenie spójności i logiki stwierdzono, że jedynym zakłóceniem logiki jest brak jasnego odniesienia zaimka *it* w zdaniu *It was very messy*. Zdający uzyskał więc 2 punkty w tym kryterium. Jeśli chodzi o zakres środków językowych, powinniśmy zauważyć kilka precyzyjnych sformułowań oraz poprawnie skonstruowane zdania złożone. W tym kryterium pracę oceniono na 2 punkty. W kryterium poprawności praca ta zasługuje również na 2 punkty ze względu na nieliczne i niezakłócające komunikacji błędy.

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

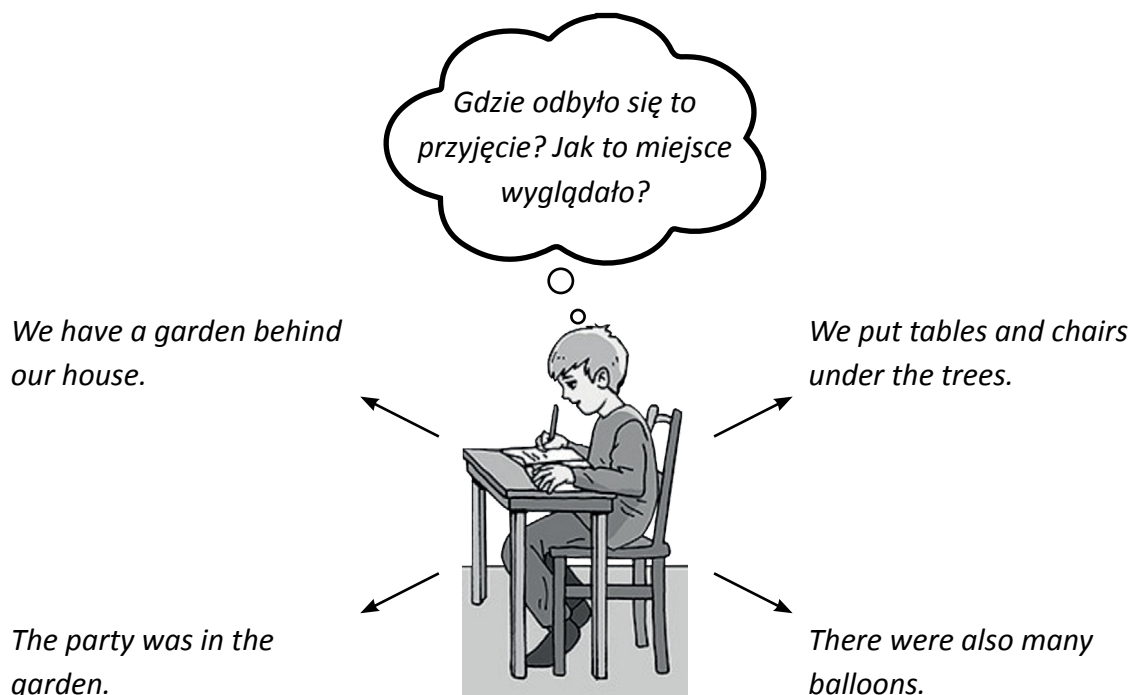
Polecenie do zadanie składa się z trzonu oraz trzech podpunktów. Trzon tworzy kontekst komunikacyjny wypowiedzi: określa rodzaj tekstu, wskazuje adresata i wprowadza tematykę, której ta wypowiedź będzie dotyczyć. Ważne jest, aby informacje zawarte w trzonie zostały ujęte w wypowiedziach uczniów, gdyż bez nich realizacja podpunktów polecenia często jest niepełna, pozbawiona kontekstu i przez to nie w pełni zrozumiała. Dalsza część polecenia zawiera trzy podpunkty. Każdy z nich ma ścisły związek z konkretnym wymaganiem szczegółowym z podstawy programowej kształcenia ogólnego, które uczeń powinien opanować w trakcie nauki w szkole podstawowej. Poszczególne podpunkty nawiązują do różnych wymagań podstawy. Chociaż w ramach każdego podpunktu polecenia sprawdzana jest konkretna umiejętność, w każdym przypadku istnieje wiele możliwości poprawnej realizacji. Ważne jest, aby w trakcie

pracy z uczniami uświadamiać im jak istotne jest przeanalizowanie polecenia i dobranie do każdego z jego podpunktów odpowiednich struktur leksykalnych i gramatycznych, umożliwiających wypełnienie danego wymagania.

W tabeli poniżej podanych zostało kilka wybranych wymagań z podstawy programowej wraz z przykładami środków językowych przydatnych do ich realizacji.

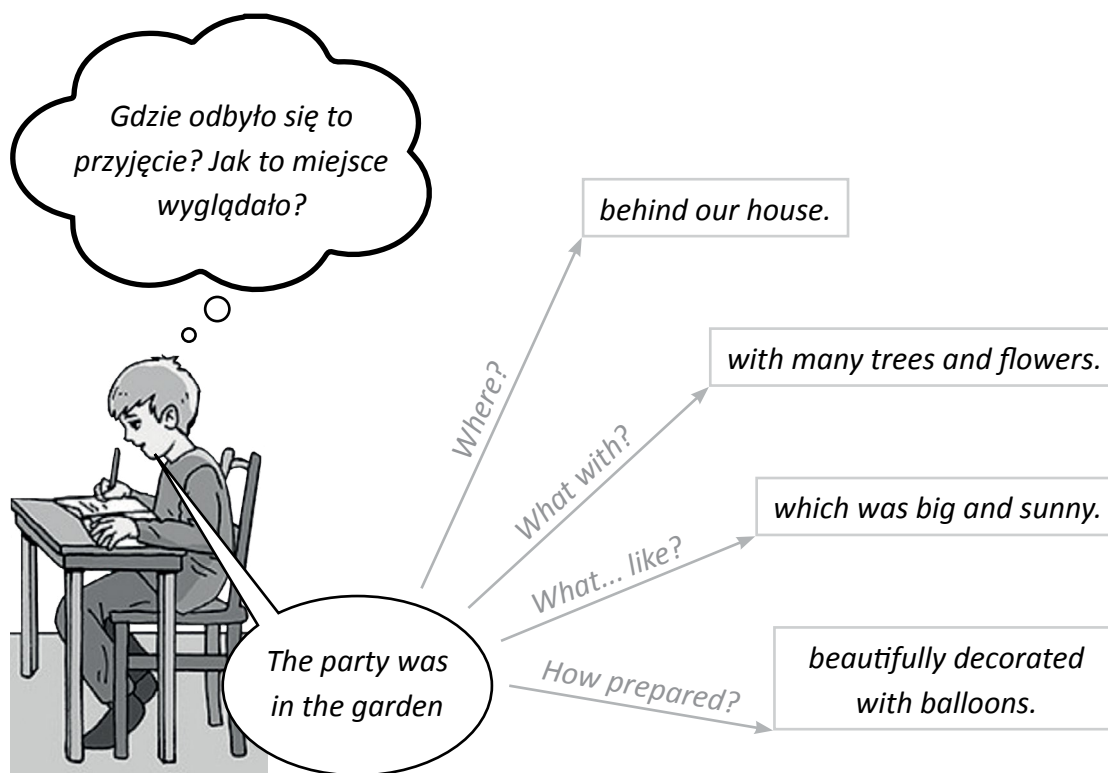
Przykładowe wymaganie z podstawy programowej	Przydatne środki językowe
Uczeń relacjonuje wydarzenia z przeszłości.	<ul style="list-style-type: none"> • użycie określeń pozwalających na opis wydarzeń przeszłych <i>First we gave him a present, then we decided to play football.</i> <i>Suddenly my mom came in with a cake.</i> • użycie czasów przeszłych <i>I invited all his friends. We were dancing and singing.</i>
Uczeń przekazuje informacje i wyjaśnienia.	<ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie spójników <i>so</i> lub <i>because</i> <i>I organized a party because my brother had his birthday.</i> <i>My brother had his birthday so I decided to organize him a party.</i> • użycie zdania okolicznikowego celu <i>I organized a party to make my brother happy.</i>
Uczeń opisuje miejsca.	<ul style="list-style-type: none"> • słownictwo wskazujące na cechy miejsca <i>My house is big and comfortable.</i> <i>The restaurant was near the beach.</i>

Przygotowując uczniów do pisania wypowiedzi, można zaproponować im także zaplanowanie swojej wypowiedzi według pewnego schematu: najpierw podajemy wymaganą informację, a następnie rozbudowujemy ją za pomocą dodatkowych elementów. Ważne jest, aby uświadomić uczącym się, że praca musi zawierać jasny przekaz, a informacje muszą łączyć się ze sobą logicznie, tworząc spójny tekst. W warunkach szkolnych można zaproponować uczniom ćwiczenie polegające na rozbudowywaniu przekazywanej informacji o kolejne elementy, tak jak przedstawiono na kolejnej stronie.

Opisując miejsce przyjęcia, można podać nazwę miejsca oraz jego lokalizację, a następnie wymienić kilka przedmiotów, które się tam znajdowały. Pozwoli to na pełne rozwinięcie tego podpunktu polecenia.

Inny sposób rozwinięcia tego podpunktu ilustruje poniższy przykład – uczeń podaje miejsce, w którym odbyło się przyjęcie, a następnie rozwija tę informację podając kilka szczegółów związanych z wyglądem tego miejsca. Może zadać sobie pytania pomocnicze: *jakie? z czym?, gdzie?, jak przygotowane?*

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *We sing a song. My brother went to his room.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *My brother was worried about his present because she is small.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *We had a problem. It broke down.*
- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *He was happy but he smiled.*

Pracując z uczniami nad zakresem środków językowych należy zwrócić ich uwagę na:

- precyzyjny dobór słownictwa adekwatny do tematu zadania
- precyzyjny wybór struktur gramatycznych, które służą do wyrażenia tego, co uczeń chce przekazać
- ograniczenie stosowania wyrazów i struktur o wysokim stopniu pospolitości, np. przymiotników takich jak *nice, good, interesting* i zastępowaniu ich bardziej precyzyjnymi słowami tam, gdzie jest to możliwe
- unikanie tworzenia dziwnych związków frazeologicznych, aby na siłę wzbogacić swoją wypowiedź, zamiast stosowania istniejących precyzyjnych wyrażań, np. *present* zamiast *an unusual item for birthday*.

MATERIAŁ DYDAKTYCZNY

Przygotowanie do egzaminu ósmoklasisty – techniki nauczania

Proces przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty nie powinien się ograniczać jedynie do wykonywania zadań egzaminacyjnych. Efektywne przygotowanie uczniów do egzaminu ósmoklasisty wymaga od nauczyciela wdrażania określonych technik nauczania w całym toku kształcenia.

Część podstawy programowej zatytułowana „Warunki realizacji (II etap edukacyjny – klasy IV-VIII)” wskazuje na ważne aspekty, dzięki którym proces nauczania i uczenia się języków obcych będzie bardziej efektywny. Wybrane warunki realizacji podstawy programowej na II etapie edukacyjnym wraz z przykładami konkretnych działań nauczyciela na lekcji języka obcego omówiono poniżej.

W kształceniu językowym na drugim etapie edukacyjnym niezbędne jest:

(...) 4. używanie języka obcego nie tylko jako treści swoistej dla przedmiotu nauczania, ale również jako języka komunikacji podczas zajęć w różnych rodzajach interakcji, tj. zarówno nauczyciel – uczeń, jak i uczeń – uczeń;

5. tworzenie i wykorzystywanie takich zadań językowych, które będą stanowiły ilustrację przydatności języka obcego do realizacji własnych celów komunikacyjnych, oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań oraz pasji. Wszystkie te działania powinny docelowo służyć rozwijaniu u uczniów świadomości znaczenia języków obcych w różnych dziedzinach życia społecznego, w tym w pracy, również w odniesieniu do ścieżki własnej kariery zawodowej;

6. wykorzystywanie autentycznych materiałów źródłowych (zdjęć, filmów, nagrań audio, tekstów), w tym z użyciem narzędzi związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, takich jak np.: tablice interaktywne z oprogramowaniem, urządzenia mobilne; (...)

Źródło: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_OSMOKLASISTY/Podstawa_programowa/SP_PP_2017_Jezyk_obcy_nowozytny.pdf, s. 25.

Podstawa programowa zakłada, że uczniowie uczący się języka obcego jako pierwszego w szkole podstawowej osiągną na koniec II etapu edukacyjnego poziom A2+ z elementami poziomu B1 (w zakresie sprawności receptywnych) według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Wielu nauczycieli obawia się, że jeżeli będą się na lekcji posługiwali językiem obcym jako językiem komunikacji, to nie będą przez uczniów zrozumiani. Dlatego używają języka ojczystego, uważając często, że dzięki temu ich uczniowie będą czuli się bardziej bezpiecznie, zaś nauczanie języka będzie przebiegało w sposób bardziej efektywny. Jak pokazuje jednak doświadczenie potwierdzone badaniami, jest to założenie błędne. Przede wszystkim dlatego, że ignoruje najważniejszą zasadę nauczania języka: „Bez słuchania nie ma mówienia!” Języka – zarówno ojczystego jak i obcego – możemy się nauczyć jedynie poprzez interakcje oraz przez „zanurzenie” w tym języku.

Na konieczność posługiwania się językiem obcym w klasie językowej wskazywał już w latach osiemdziesiątych XX wieku Stephen Krashen. Twierdził on, że jednym z warunków skutecznego nauczania i uczenia się języka obcego powinien być **input językowy, a więc kontakt z żywym językiem**. Według Krashena (1981) osoba ucząca się języka powinna zostać „zanurzona” w język (tzw. imersja) i mieć możliwość przebywania jak najdłużej w obcojęzycznym środowisku. Do *inputu* językowego zaliczany jest także język, którym posługuje się nauczyciel. Język nauczyciela powinien być możliwie naturalny. Zwracając się do uczącego się w języku obcym, należy jednak zwracać uwagę na jego możliwości intelektualne oraz to, co już potrafi. Należy zatem używać zwrotów już uczniowi znanych i łączyć z nimi nowy materiał. Jeśli nauczyciel proponuje tematykę i treści interesujące dla uczniów, odnoszące się do ich świata i zainteresowań, uczniowie będą w sposób naturalny zainteresowani rozumieniem i posługiwaniem się językiem w celach komunikacyjnych.

Stosując się do zaleceń Krashena warto w procesie nauczania języka uwzględnić pewne techniki nauczania i przestrzegać kilku zasad, aby język obcy był dla uczniów zrozumiały i chcieli się nim posługiwać w celach komunikacyjnych: zarówno w sposób receptywny jak i produktywny.

TECHNIKA SANDWICH

Kompetencje dotyczące reagowania językowego (zadania 5 i 6 z przykładowego arkusza egzaminu ósmoklasisty (https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_OSMOKLASISTY/Podstawa_programowa/SP_PP_2017_Jezyk_obcy_nowozytny.pdf)) mogą być rozwijane w toku lekcji, podczas wydawania przez nauczyciela poleceń. Dlatego ważne jest, aby od pierwszych lekcji języka obcego, uczeń był przygotowywany do właściwego – początkowo tylko receptywnego – rozumienia i reagowania na polecenia nauczyciela.

Dlatego od pierwszej lekcji języka obcego należy zwracać się do uczniów w języku obcym. Aby ułatwić uczniom zrozumienie, można zastosować zasadę kanapki (Sandwich) – wypowiedzieć polecenie najpierw w języku obcym, następnie powtórzyć je w języku polskim i znowu w języku obcym, np.:

- Open your books on page 25, please.
- Otwórzcie proszę książki na stronie 25.
- Open your books on page 25, please.

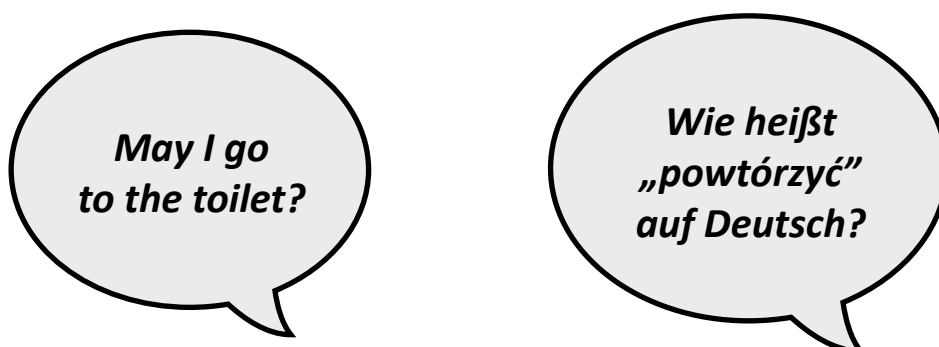
Kiedy uczniowie zaczną wykonywać polecenie natychmiast po usłyszeniu go w języku obcym, oznacza to, że je przyswoili i nie wymaga ono ponownego tłumaczenia. Można wprowadzać kolejne polecenia w ten sam sposób.

PLAKATY Z TYPOWYMI ZWROTAMI

Inną techniką rozwijającą u uczniów umiejętność reagowania językowego jest metoda plakatowa.

Proszę wybrać 5-6 zwrotów najczęściej używanych w klasie lub takich, które są potrzebne uczniom do komunikowania się w sytuacjach codziennych na lekcji języka obcego. Proszę zapisać je (lub zlecić narysowanie ich uczniom) na plakatach lub arkuszach co najmniej A4 i rozwiesić w klasie w widocznym miejscu. Kiedy uczeń zapyta w języku ojczystym, czy np. może wyjść do toalety, proszę wskazać mu odpowiedni plakat i poprosić ucznia (w języku obcym), aby sformułował swoje pytanie także w języku obcym.

Plakaty mogą przykładowo wyglądać tak:

Kiedy uczniowie opanują wybrane zwroty, należy je zastąpić nowymi.

JĘZYK LEKCJI

Nauczyciel powinien w miarę rozwijania kompetencji językowej uczniów **wprowadzać** kolejne **zwroty typowe dla lekcji**. Kiedy wprowadza je po raz pierwszy, powinien upewnić się, że uczniowie dany zwrot zrozumieli (np. stosując zasadę Sandwich). Jeżeli nauczyciel będzie konsekwentnie stosował język lekcji, bardzo szybko zniknie bariera językowa, zaś uczniowie będą z językiem obcym coraz bardziej osłuchani. W tabeli znajdują się przykładowe zwroty typowe dla lekcji języka obcego:

Język angielski	Język niemiecki	Język francuski	Język rosyjski
<ul style="list-style-type: none"> • Good morning. • Sit down/stand up • Close the window/ open the door. • Present/absent. • How are you? • Let's check the homework. • Today we are going to talk about... • The aim of today's class is... • Write the topic of today's classes. • Explain the meaning of... • What do you associate with...? • Could you hand out the copies, please? • Sum up... • Summarise... • Compare... • Fill in the gaps. • Tick or cross... • Work in groups. • Work individually. • Work in pairs. • Find a partner. • Put your hand up. • Please answer the question. • Do you have any questions? • Let's listen to the recording. • Let's spell... • Correct your mistake/ answer. • Underline the structure... • Open your books on page... • Let's read the text aloud/for yourself. • Write the words in your notebooks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Guten Tag / Guten Morgen! • Können wir anfangen? • Wie geht es euch? • Wer ist heute nicht da? / Warum ist Peter nicht da? • Haben alle die Hausaufgabe gemacht? • Wer ist heute nicht vorbereitet? • Macht die Bücher auf Seite ... auf! • Lies die Hausaufgabe, bitte vor! • Wer möchte die Hausaufgabe lesen? • Gibt es vielleicht Freiwillige? • Lies das vor! / Lest den Text auf Seite ...! • Nenn ein Beispiel! • Zeig mir dein Heft! • Antworte auf meine Frage! / Beantworte meine Frage! • Sprich ein bisschen lauter / leiser / langsamer / deutlicher! • Kennt ihr ... ? / Wisst ihr ... ? / Erinnerst ihr euch an ... ? • Schreib das an die Tafel. • Hab keine Angst! • Hör zu und ergänze die Lücken! • Schaut euch die Sätze an! • Was siehst du auf dem Bild? / Was seht ihr auf dem Bild? • Sprecht / Diskutiert zu zweit! • Markiere die Wörter! 	<ul style="list-style-type: none"> • Bonjour, comment allez-vous? • Ca va ? • Salut ! • Qu'est-ce que vous avez fait pendant le week-end? • Quel temps fait-il aujourd'hui ? • Combien de cours avez-vous aujourd'hui? • Asseyez-vous. • Ouvrez vos livres sur la page... • Maintenant, on va faire l'exercice numéro... • Continuez ! • Allez-y ! • Devinez ! • Complétez des trous... • Trouvez l'intrus... • Écoutez le dialogue attentivement • Lisez l'article • Épellez les mots ! / votre nom / prénom! • C'est à toi / à vous maintenant ! • Associe les éléments... • Observez bien ! • Présente-toi ! • Consulte le dictionnaire. • Montre sur l'image... • Dessine le plan... • Utilise les infos (ci-dessus) pour... indiquer / expliquer / montrer • Trouve / Localise • Indique... • Prends une feuille / le livre / le cahier d'exercice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Здравствуйте. • Сотрите доску, пожалуйста. • Закройте дверь, пожалуйста. • Откройте окно. • Садитесь, пожалуйста. • Кто сегодня отсутствует? / Что с ним? (с ней?) / Не болен ли он? Не больна ли она? • Как вы чувствуете себя сегодня? • Как дела? • Откройте книги, пожалуйста. • Запишите тему урока. • Какое сегодня число? • Сегодня 2 мая 2018 года. • Сегодня будем заниматься .../ говорить о.... • Занесите в таблицу... • Дополните текст... • Повторите за учителем... • Прочитайте вслух... • Прослушайте диалог... • На основании данного текста скажите... • А теперь, давайте, сыграем в игру... • Кто быстрее всех вспомнит правильный ответ? • Ознакомьтесь с конструкциями... • Заполните анкету... • Запомните выражения...

Język angielski	Język niemiecki	Język francuski	Język rosyjski
<ul style="list-style-type: none"> • Let's clean the blackboard. • Listen and repeat. • Listen and choose the correct answer. • Listen and circle the correct answer. • Listen and answer the questions. • Listen and tick. • Listen and write: true or false. • Listen to the sounds and join the letters. • Listen and put on the stickers. • Listen and match. • Circle the odd-one-out. • Write the words. 	<ul style="list-style-type: none"> • Darf ich das abwischen? • Setzt euch in Gruppen zusammen./ Arbeitet in Gruppen von ... Personen. • Findet einen Gesprächs-partner. • Habt ihr Fragen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Range les mots (dans l'ordre). • Copie (les mots) • Regarde / Répète / Réponds • Comparez / Proposez / Cochez (la bonne réponse) • Ferme les yeux.... • Pose des questions à... • Interroge ton voisin / ta voisine... • Travaillez en groupes / à deux. • Travaillez avec... • Pensez-y ensemble ! • Il s'agit de... • Cela veut dire que... • Tu as compris ? 	<ul style="list-style-type: none"> • Поработайте втроём или вдвоём... • Поработайте втроём или вдвоём... • Побеседуйте с товарищами... • Расскажите... • Скажите, пожалуйста... • Запишите... • Прочитайте, а затем выпишите... • Обратите внимание... • Ответьте на вопросы...
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sing a song. ✓ Sing and do ✓ Skim through the text. ✓ Describe the photo. ✓ Let's make a circle. ✓ Touch the flashcard. ✓ Clap your hands if you hear... ✓ Do the test. ✓ Write... ✓ Write the story/ words/numbers in the correct order ✓ Act out the story. ✓ Retell the story. ✓ Ask and answer questions about yourself. ✓ Point to the... ✓ Colour... ✓ Draw/paint... ✓ Number... ✓ Follow the teacher. ✓ Be quiet! ✓ Do the crossword. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sei ruhig! / Seid bitte ruhig! ✓ Hör auf! ✓ Steh auf! ✓ Setz dich! / Setzt euch! ✓ Setz dich in die erste Reihe. ✓ Was ist hier los? ✓ Komm an die Tafel! ✓ Mach das Fenster auf / zu! ✓ Viel Glück / Erfolg bei der Klausur! ✓ Gut gemacht! ✓ Super! ✓ Toll! ✓ Perfekt! ✓ Sehr gut! 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Peux-tu répéter ? ✓ D'accord ! ✓ C'est super ! / C'est génial ! / C'est très bien ! ✓ Parfait ! ✓ Pas mal. ✓ Calmez-vous, s'il vous plaît. ✓ Attention ! ✓ Parlez plus doucement, s'il vous plaît. ✓ Il y a trop de bruit. ✓ Ne parle pas, s'il te plaît ! ✓ Ne tourne pas la tête. ✓ Occupe-toi de ta tâche. ✓ Ouvre la fenêtre, s'il vous plaît. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Какие буквы пропущены? ✓ Запишите текст по-русски. ✓ Подберите заглавия..... ✓ Приведите аргументы за (что) или против (чего) ... ✓ Что вы думаете насчёт...(чего) ✓ Выберите правильный ответ... ✓ Сегодня мы выучили... ✓ Сделайте дома следующее задание: ✓ Приготовьте, пожалуйста, дома... ✓ -Вы сегодня хорошо поработали, спасибо вам

Język angielski	Język niemiecki	Język francuski	Język rosyjski
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Do the exercise from the book ✓ Order the words. ✓ Match the titles to the stories. ✓ Name... ✓ Thank you for your attention. ✓ Have a nice week. ✓ Goodbye. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stellt bitte die Stühle auf die Tische! ✓ Danke für den Unterricht! ✓ Auf Wiedersehen! ✓ Wir sehen uns morgen / am Mittwoch. ✓ Habt einen schönen Tag! / Habt ein schönes Wochenende! 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dépêche-toi ! ✓ Tourne la tête ! ✓ Pose la question (à ton collègue). ✓ Donne-moi... ✓ Prends... ✓ Tu as besoin de... (d'aide) ? ✓ Qu'est-ce que ça signifie? ✓ Pour le devoir, vous devez faire l'exercice numéro... de la page... ✓ Vous avez des questions ? ✓ Est-ce qu'il y a quelque chose que vous ne comprenez pas ? ✓ Révisons... ✓ Merci pour votre participation. ✓ Au revoir ! A bientôt ! Bon week-end ! Bonne journée ! 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Не забудьте, пожалуйста, принести.... ✓ До свидания / до встречи / до завтра

KAMISHIBAI – „SZTUKA TEATRALNA NA PAPIERZE”

Osluchanie z językiem obcym umożliwi efektywne rozwiązywanie zadań na rozumienie ze słuchu. W przykładowym egzaminie ósmoklasisty to zadania 1-4. Przykładem techniki nauczania, która pozwoli na osłuchanie się z językiem obcym jest technika *kamishibai*.

Kamishibai jest rodzajem teatru obrazkowego i wywodzi się z japońskiej tradycji opowiadania bajek. Celem stosowania tej metody w nauczaniu języków obcych jest zainteresowanie uczniów historiami opowiadanych w języku obcym, osłuchanie z brzmieniem języka obcego oraz zapoznanie ich z wybranym słownictwem. Historie opowiadane tą techniką będą wymagały od uczniów stosowania domysłu językowego, rozumienia przekazu na podstawie kontekstu, obrazu i gestykulacji. Dla młodszych uczniów można wykorzystać teatrzyk w formie drewnianej skrzynki z otwieranymi jak kurtyna skrzydłami, wraz z 4-5 planszami ilustrującymi opowiadaną historię. Bardzo udany przykład opowiadania bajki techniką *kamishibai* znajduje się na stronie <https://www.youtube.com/watch?v=FR-Q-OAulQo>, ale przykładów bajek opowiadanych tą techniką jest w internecie wiele.

Bardzo ważną rolę podczas opowiadania odgrywają: modulacja głosu, tempo opowiadania, stosowanie onomatopei oraz odnoszenie się do ilustracji. Opowieść uatrakcyjni

wykorzystanie rekwizytów, odpowiednio dobrany strój narratora lub akompaniament muzyczny.

W przypadku uczniów starszych klas szkoły podstawowej historia powinna odpowiadać ich zainteresowaniom oraz poziomowi percepcji. Do opowiadania można także wprowadzać elementy interakcji, zadając uczniom pytania w trakcie opowiadanej historii. Będziemy wtedy rozwijać u uczniów **umiejętność aktywnego słuchania**.

Można także włączyć uczniów w samodzielne przygotowanie opowiadania wybranej przez nich historii i zachęcić ich do wystawienia jej w formie spektaklu np. podczas Dnia Języków Obcych dla uczniów innych klas.

STACJE UCZENIA SIĘ

Stacje uczenia się są techniką nauczania umożliwiającą uczniom dużo intensywniejszy kontakt z językiem obcym niż tradycyjne frontalne nauczanie. Dzięki tej technice można rozwijać słuchanie ze zrozumieniem, czytanie ze zrozumieniem, reagowanie językowe oraz tworzenie wypowiedzi pisemnych i ustnych, czyli wszystkie kompetencje wymagane na egzaminie ósmoklasisty.

Stacje uczenia zalicza się do tzw. otwartych form pracy. Do niewątpliwych zalet tej formy pracy należy to, że angażuje ona wszystkich uczniów jednocześnie, umożliwia im samodzielne odkrywanie wiedzy i nabywanie umiejętności i pozwala na bardziej intensywny kontakt z językiem. Nadaje się do stosowania także w licznych klasach i nawet w dużych grupach umożliwia indywidualizację nauczania. Jest to możliwe, ponieważ uczniowie pracują we własnym tempie, a w przypadku trudności proszą o pomoc koleżanki i kolegów z grupy, dzięki czemu uczą się współpracy w grupie. Ponieważ zadania przy poszczególnych stacjach mogą mieć zróżnicowany poziom trudności, każdy uczeń może mieć poczucie sukcesu. Ta forma pracy wychodzi także naprzeciw indywidualnym stylom uczenia się i umożliwia uczenie się holistyczne. Stacje uczenia się angażują podczas wykonywania zadań kompetencje kognitywne ucznia – musi on rozumieć polecenia, zapoznać się z tekstami słuchanymi i pisanymi, rozwiązywać zadania. Podczas wykonywania zadań uczeń rozwija także swoje kompetencje miękkie: pracując bez bezpośredniego nadzoru nauczyciela uczy się odpowiedzialności za swój proces uczenia się.

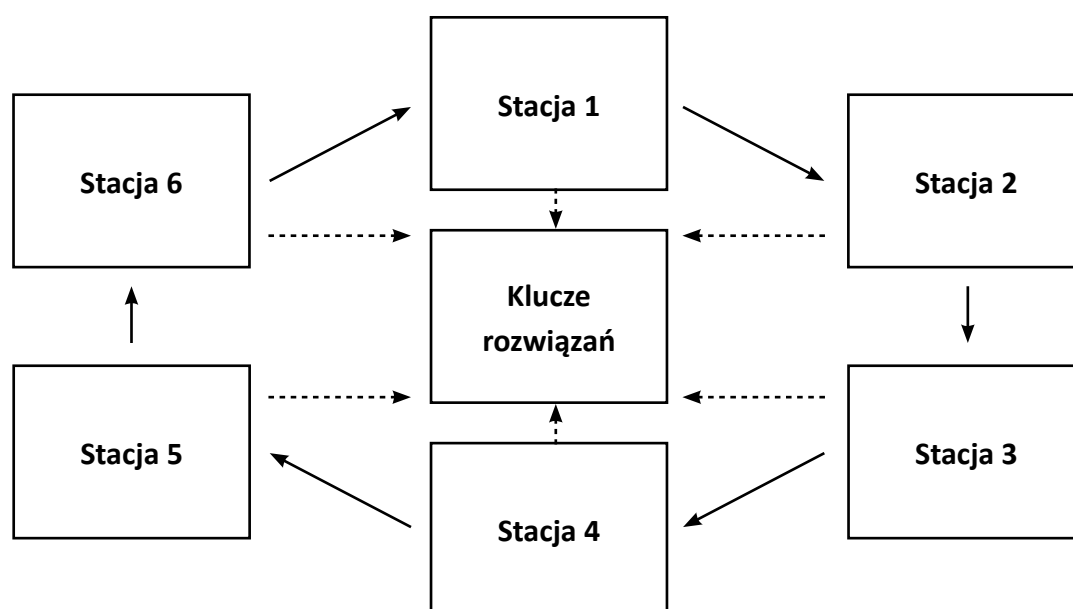
Przygotowując stacje uczenia się, nauczyciel powinien zadać sobie następujące pytania:

- Jakie cele powinni osiągnąć uczniowie w wyniku pracy według stacji uczenia się?
- Jakiego tematu powinny dotyczyć stacje?
- Jakie materiały będą potrzebne?
- Jak sformułować polecenia? Czy powinny być sformułowane w języku obcym i polskim? Czy uczniowie poradzą sobie, jeśli polecenia będą sformułowane tylko w języku obcym?

- W jaki sposób uczniowie będą sprawdzali wyniki swojej pracy i poziom ich wykonania?
- Ile stacji muszą przejść uczniowie? Czy zaplanować stacje obowiązkowe dla wszystkich oraz stacje fakultatywne?
- Ile czasu powinno się przeznaczyć na wykonanie jednej stacji?
- Jak uniknąć sytuacji, w której przy poszczególnych stacjach zaczną tworzyć się zatory? (w oparciu o Obradović 2013: 52)¹¹

Można także włączyć uczniów w przygotowanie stacji uczenia się, prosząc, aby przynieśli interesujące ich teksty oraz słowniczki i starali się opracować (np. w grupach lub parach) zadanie dla koleżanek i kolegów. Nauczyciel winien wspierać ich w tym językowo oraz merytorycznie.

Planując pracę na lekcji metodą stacji uczenia się, aranżujemy klasę ustawiając stoliki w taki sposób, aby nawzajem sobie nie przeszkadzały. Każda z wysp zawiera inną stację uczenia się – inne zadanie dla uczniów. Uczniowie zostają podzieleni na pary lub grupy 3-osobowe. Ważne jest, aby stacji było minimum tyle, ile jest grup + 1. Dzięki temu unikniemy sytuacji, że będą się tworzyły korki, gdy jedna z grup będzie pracowała szybciej niż pozostali lub gdy zadanie do wykonania na jednej ze stacji będzie łatwiejsze niż pozostałe. Na jednej z wysp powinny znajdować się rozwiązania zadań, tak aby uczniowie mogli sprawdzić poprawność wykonanego przez siebie zadania. Każda stacja powinna mieć także wyraźne i zrozumiałe dla uczniów polecenie, by nie musieli za każdym razem pytać nauczyciela, co należy zrobić.

Rysunek 1: Aranżacja sali przygotowanej do pracy techniką przystanków uczenia się (Janicka 2014: 48).

Klucz doboru zadań do stacji może być różny. Stacje mogą być zaplanowane w taki sposób, aby realizacja zadań cząstkowych z poszczególnych stacji umożliwiała osiągnięcie

¹¹ Aleksandra Obradović, 2013. *Stationenlernen im Primarbereich. Fremdsprache Deutsch*, 48, 51-54.

założonego celu lekcji. Stacje uczenia się można także wykorzystać jako formę powtarzania materiału, np. przed sprawdzianem. Dzięki pracy metodą przystanków możliwe jest także rozwijanie sprawności rozumienia tekstów pisanych lub słuchanych oraz sprawności mówienia. Jeżeli chcemy w ten sposób rozwijać sprawność słuchania ze zrozumieniem, musimy zapewnić uczniom słuchawki, aby grupy pracujące przy poszczególnych stacjach nie przeszkadzały sobie nawzajem.

W formie stacji uczenia się możliwa jest realizacja podejścia CLIL – Content Language Integrated Learning – integrowaniu nauki języka z treściami przedmiotowymi. Stacje uczenia się mogą wreszcie być wykorzystywane w treningu przygotowującym do egzaminu. Poniżej proponujemy przykładowe zadania, dzięki którym uczniowie będą rozwijali kompetencje przydatne na egzaminie. Stanowią one jednocześnie przykład, jak można wykorzystać materiał autentyczny, w tym przypadku w postaci reklamy konkursu literackiego, i zbudować różnorodne zadania służące kształtowaniu poszczególnych sprawności językowych oraz realizacji wymagań ogólnych i szczegółowych z podstawy programowej.

STACJA 1

Zadanie 1. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie reklamę konkursu literackiego. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki 1.1.–1.4. w notatce. Luki należy uzupełnić w języku niemieckim.

<p>Das Allerwichtigste zum Wettbewerb “Es war kurz vor zwölf Uhr nachts“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • An dem Wettbewerb können Schüler aus 1.1. _____ teilnehmen. • Dank der Teilnahme am Wettbewerb werden Schüler 1.2. _____ und bekommen einen besseren Zugang zur Literatur. • Nur der Titel der Geschichte wird 1.3. _____. <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px auto; width: 80%; text-align: center;"> <p>Das Allerwichtigste zum Wettbewerb auf der 1.4. _____ des Verlags Klett!</p> </div>

Transkrypcja do zadania 1.

Liebe Fremdsprachenlehrerinnen, liebe Fremdsprachelehrer! Unterrichten Sie Fremdsprachen in den Klassen IV-VIII? Wenn ja, dann wissen Sie: Wer selber schreibt, lernt besser. Wettbewerbe sind für die Schüler nicht nur in den naturwissenschaftlichen Fächern eine spannende Herausforderung. Auch im Fach Deutsch als Fremdsprache spornt ein Schreibwettbewerb zu besonderen Leistungen an. Der Schreibprozess fördert die Kreativität, das eigene Ausdrucksvermögen und den Zugang zur Literatur. Für die fremdsprachenbegeisterten Schüler gibt es eine neue Folge des Schreibwettbewerbs, diesmal mit dem Titel

“Es war kurz vor zwölf Uhr nachts“. Schüler, die sich gerne mit der deutschen Sprache und Literatur beschäftigen, haben die Möglichkeit, an diesem Wettbewerb teilzunehmen. Der Wettbewerb richtet sich vor allem an Schüler, die gerne schreiben. Wollen Sie, dass Ihre Schüler mal etwas anderes ausprobieren und besser lernen, melden Sie sie zu der nächsten Folge unseres Wettbewerbs an. Sie beruht darauf, dass jeder Teilnehmer eine Kriminalgeschichte schreibt. Alle Teilnehmer bekommen denselben Anfang der Geschichte. Er wurde schon in Anführungszeichen angegeben. Weitere Informationen bekommen Sie unter: www.klett-themendienst.de. Wir warten auf die Anmeldungen Ihrer Schüler.

Na podstawie: www.klett.de/sixcms/media.php/321/KTD55_17-18.pdf

Zadanie	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowalnych	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
1.1.	den Klassen IV-VIII	Grundschulen	Oberschulen
1.2.	kreativer	besser	spannender
1.3.	vorgegeben	ein Satz, der Titel	erwartet
1.4.	Webseite	Seite	Anmeldung

STACJA 2

Zadanie 2. (0-4)

Na podstawie informacji zawartych w nagraniu do zadania 1. uzupełnij luki 2.1.–2.4. w poniższej notatce. Luki należy uzupełnić w języku niemieckim.

- 2.1. Wenn Schüler schreiben, dann _____ sie besser.
- 2.2. Der Wettbewerb ist für Schüler, die sich für die deutsche Sprache und Literatur _____.
- 2.3. Der Anfang des literarischen Textes lautet genauso, wie der _____ des Wettbewerbs.
- 2.4. Der Anfang der Geschichte ist für alle Teilnehmer _____.

nr	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowalnych	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
2.1.	lernen	sind	essen
2.2.	interessieren	lernen	langweilen
2.3.	Titel	Es war kurz vor zwölf Uhr nachts	das Ende
2.4.	gleich	denselben	anders

STACJA 3

Zadanie 3. (0–3)

Uzupełnij zdania 3.1.–3.2. Wykorzystaj w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Nie należy zmieniać kolejności podanych wyrazów, trzeba natomiast – jeśli jest to konieczne – dodać inne wyrazy, tak aby otrzymać zdania logiczne i gramatycznie poprawne. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Uwaga! W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy, wliczając w to wyrazy już podane.

- 3.1. Ich habe noch (*nie / Kriminalgeschichte*) _____ geschrieben.
- 3.2. Wir haben unsere Schüler für (*Wettbewerb / vorbereiten*) _____.
- 3.3. Dein Schüler, Janek, schrieb einen tollen Krimi für den Wettbewerb. (*wollen / er*) _____ Schriftsteller werden?

nr	Odpowiedź oczekiwana	Przykłady odpowiedzi akceptowalnych	Przykłady odpowiedzi niepoprawnych
5.1.	nie eine Kriminalgeschichte	nie Kriminalgeschichte	niemand Kriminalgeschichte
5.2.	den Wettbewerb vorbereitet	Wettbewerb vorbereitet	Wettbewerb bereitet vor.
5.3.	Will er	Will	Wollen er

ROZWIJANIE KOMPETENCJI PISANIA

Na kompetencję pisania składa się wiele umiejętności, które uczący się musi opanować: są to kompetencja ortograficzna, leksykalna oraz gramatyczna, a także elementy pragmatyngwistyczne, do których zaliczyć można określone reguły realizowania wypowiedzi pisemnych, jak na przykład stosowanie stylu nieformalnego lub formalnego. Umiejętność pisania w języku obcym nie jest równoznaczna z umiejętnością mówienia i musi być ćwiczona jako osobna sprawność.

W wymaganiach podstawy programowej przedmiotu język obcy nowożytny na II etapie edukacyjnym dominuje podejście **funkcjonalne** do sprawności pisania. Odnosi się ono do pisania tekstów użytkowych: ogłoszeń, informacji, zaproszeń, kartek pocztowych i listów, ale także wypełniania formularzy, kwestionariuszy, pisania sprawozdań i robienia notatek. Tworzenie tekstu użytkowego jest jednym z zadań na egzaminie ósmoklasisty z języka obcego.

W rozwijaniu umiejętności pisania tekstów użytkowych niezbędna jest **znajomość cech gatunkowych poszczególnych tekstów**.

Oto przykłady tekstów użytkowych i ich zwięzła charakterystyka:

- **wiadomość**: tekst o charakterze nieformalnym, którego odbiorcami są członkowie rodziny, koledzy i koleżanki, znajomi. W wiadomościach przekazuje się informacje i wyjaśnienia, przeprasza za coś, proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, ostrzega, nakazuje, instruuje, itp.;
- **kartka pocztowa**: tekst o charakterze nieformalnym, pisany dziś jeszcze niekiedy do rodziny, rzadko do znajomych. Może zawierać pozdrowienia z wakacji, z wycieczki, zawierać opis miejsca, krótkie sprawozdanie z pobytu. Kartka pocztowa może zawierać także pozdrowienia lub gratulacje w związku z jakąś uroczystością lub jubileuszem;
- **ogłoszenie**: tekst o charakterze formalnym informujący na ogół o sprzedaży, wynajmie lub poszukiwaniu czegoś. Ogłoszenie powinno zawierać fakty, zaś styl ogłoszenia powinien być formalny;
- **zaproszenie**: informuje o planowanej imprezie, np. organizowanej zabawie, koncercie lub spotkaniu. Forma ta powinna zwyczajowo zawierać przyczynę, termin oraz miejsce odbywania się imprezy;
- **list prywatny**: pisany jest do przyjaciół, znajomych w celu podtrzymania znajomości, poinformowania o czymś, opisanie miejsca, w którym się znajdujemy lub zaproszenia kogoś. Ponieważ osoba, do której piszemy jest nam z założenia znana, styl listu jest nieformalny.

Umiejętność pisania należy rozwijać stopniowo, wprowadzając ćwiczenia o różnym stopniu trudności, początkowo jedynie przygotowujące do pisania tekstów użytkowych. Poniżej znajdują się przykłady takich ćwiczeń.

Przykład 1

1. Którego z poniższych zwrotów można użyć w liście do koleżanki?
  - A. Liebe Eva / Dear Eve / Droga Ewo
  - B. Hallo Eva / Hallo Eve / Cześć Ewa
  - C. Geehrte Eva / Dear Madam / Szanowna Ewo

2. Którym z poniższych zwrotów można zakończyć kartkę do przyjaciół?
  - A. Tschüs / Bye / Pa
  - B. Mit freundlichen Grüßen / Yours sincerely / Z wyrazami szacunku
  - C. Bis bald! / See you soon ! / Do zobaczenia!

3. Którego z poniższych zwrotów można użyć w liście do starszej osoby, do której zwracamy się per „pani”?
  - A. Sehr geehrte Dame / Dear Madam Brown / Szanowna Pani Kowalska
  - B. Sehr geehrte Frau Schmitz / Dear Madam / Szanowna Pani
  - C. Liebe Frau Schmitz / Dear Ms. Brown / Droga Pani Anno

Przykład 2: Uporządkuj fragmenty kartki pocztowej:

- A. Nachmittags liege ich am Strand. / Popołudniami wyleguję się na plaży.
- B. Deine Petra / Twoja Petra
- C. Ich bin schon seit einer Woche hier. Jestem tu już od tygodnia
- D. Hallo Sebastian, / Cześć Sebastian,
- E. Mit lieben Grüßen / Pozdrawiam
- F. Es ist herrlich./ Jest cudownie.
- G. Jeden Vormittag mache ich Ausflüge in die Gegend. / Przedpołudniami robię wycieczki po okolicy.
- H. Herzliche Grüße aus dem sonnigen Italien. / Serdeczne pozdrowienia ze słonecznych Włoch.
- I. Leider geht mein Urlaub hier langsam zu Ende. / Niestety, mój urlop tutaj wkrótce dobiega końca.

Przykład 3: Które z poniższych zwrotów pasują do ogłoszenia, a które do zaproszenia? Przyporządkuj.

- A. Studentin sucht Job! / *Studentka szuka pracy!*
- B. Für den ehrlichen Finder ist ein Preis vorgesehen. / *Dla uczciwego znalazcy – nagroda.*
- C. Meine Handynummer: 467 894 234 / *Numer mojej komórki: 467 894 234*
- D. Am kommenden Sonntag feiere ich meinen 18. Geburtstag. / *W najbliższą sobotę obchodzę 18. urodziny.*
- E. Ich lade dich sehr herzlich zu meiner Geburtstagparty ein. / *Zapraszam Cię serdecznie na moje party urodzinowe.*
- F. Ein zuverlässiger junger Mann sucht Nebenjob. / *Odpowiedzialny młody człowiek szuka dodatkowej pracy.*
- G. Ich habe Erfahrung auf dem Gebiet der Kinderbetreuung. / *Mam doświadczenie w opiece nad dziećmi.*
- H. Ich werde mich sehr freuen, wenn du kommst. / *Będzie mi bardzo miło, jeśli przyjdiesz.*
- I. Beginn um 19.00 bei mir zu Hause. / *Początek o 18.00 u mnie w domu.*
- J. Es wäre nett, wenn du eine Kleinigkeit zum Essen mitbringen würdest. / *Byłoby miło, gdybyś przyniósł coś na ząb.*
- K. Suche nette Mitbewohner, die mit mir eine WG teilen möchten. / *Szukam miłych współlokatorów chcących dzielić ze mną mieszkanie.*

Ćwiczenia takie uświadamiają uczącym się cechy różnych gatunków tekstów oraz zwracają ich uwagę na elementy wpływające na spójność tekstu.

Przykład 4: Przed przystąpieniem do tworzenia wypowiedzi pisemnych, warto przeprowadzić burzę mózgów i zgromadzić przykładowe odpowiedzi i środki językowe, które ułatwią uczniom wykonanie zadania.

Nauczycielka języka obcego, którego uczysz się w szkole, znalazła ogłoszenie o konkursie na opowiadanie *fantasy* w tym języku i namówiła Cię do wzięcia w nim udziału. W e-mailu do koleżanki mieszkającej za granicą:

• **wyjaśnij, dlaczego zdecydowałeś/-łaś się wziąć udział w tym konkursie,**

- lubię pisać opowiadania;
- mam wiele ciekawych pomysłów;
- lubię pisać i potrzebuję wyzwań;
- jestem fanem powieści i opowiadań *fantasy*.

• **opisz, jak przygotowujesz się do konkursu,**

- piszę szkice opowiadania i wspólnie z nauczycielem/-lką je omawiamy;
- czytam fragmenty opowiadania i wspólnie je omawiamy;
- czytam opowiadania i powieści autorów *fantasy* np. Brandona Sandersona, Iana R. MacLeoda.

• **podaj, gdzie odbędzie się finał konkursu i wytłumacz, jak wspólnie z nauczycielką tam dotrzecie.**

- finał konkursu odbędzie się w Berlinie, w Instytucie Goethego;
- finał odbędzie się na Uniwersytecie w stolicy Niemiec;
- finał odbędzie się na Targach książki;
- polecimy samolotem z Warszawy;
- moi rodzice zawiozą nas samochodem;
- pojedziemy pociągiem z Warszawy do Berlina.

Kiedy uczeń ma zgromadzone pomysły do poszczególnych punktów wypowiedzi i podane odpowiednie środki językowe, tworzenie wypowiedzi pisemnej będzie dla niego dużo prostsze.

